

Szerkesztőség kiadóhelye: Bui. Reg. Ferdinánd (József Köszvényes) & Telefon: 151 Sörgyőrcím: Közlöny. Arad. Az Arad Nvonda Vállalat tulajdona, kiadása és rotációs nyomása. Mentelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félévre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Több: Ezve szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint ::

KLVL. éviolyam, 249. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szombat, 1931. október 31

A kivégzett tengerikigyó

Aradváros vezetősége tengerikigyót ölt ma este, amidőn elhatározta, hogy végét veti a város mindenkorai vezetősége ellen folyamatba tett tisztviselői pereknek és önként kiegyezik tisztviselőivel. Az évek hosszú sora óta vitatott Titulescu-féle lakbérpótlék, valamint az előléptetésekkel kapcsolatos fizetés-differenciák összegének visszamenőleges kifizetése ezzel elintézését nyert.

Pro és kontra, esztendőkön át folyt a per Aradváros vezetősége és tisztviselőik között olyan jogi kérdés elismerése felett, amely más erdélyi városokban egyáltalán nem képezte hosszadalmas jogi és pénzügyi viták tárgyát és ismételten végigjárták a jogi fórumokat olyan keresetek, amelyek felett az igazságszolgáltatás legfelsőbb ítélőszékei is tétováztak dönteni. Mert hiszen a jogszolgáltatás száraz paragrafusainak rendelkezései mellett ott állott a reális élet ezer tanulsága és példája. Miért érdemelne másfajta megkülönböztetést az aradvárosi tisztviselő a temesvári, a kolozsvári, vagy a nagyváradai városi hivatalnokokkal szemben...? A jelenlegi városvezetőség pszichológiai, szociológiai és gazdasági szempontból szánta el magát arra, hogy végét veti az irányító fej és a végrehajtó kéz közötti feszültségnek és követve a legendás Menenius Agrippa hagyományát, egyforma mértékkel juttat a városi közigazgatás minden hivatalnokának. Nyolcmillió lej körül jár az az összeg, amelynek kifizetésére önként szánta rá magát Aradváros vezetősége, csak hogy helyreállítsa a közös munka kölcsönös harmóniáját a további együttműködéshez, őszinte segítőtársakul nyerve meg magának hivatalnokait.

Lehet, hogy Aradváros vezetőségének elhatározását politikai szempontokból fogja még kritika érni és az sincs kizárva, hogy gazdasági alapon lehet találni olyan támpontokat, ahonnan másképpen festhetik le kérdeztelen takarékosági apostolok a történeteket. Mindezzel szemben azonban el lehet egy pillanatig gondolkodni az egytornyos épületben történt eseményeken, amelyekben sok-sok tanulságot találhatna meg a maga számára egy-két magasban lakó államférfiu is.

Egy-egy ország szövevényes társadalmi és hivatali közéletét joggal lehet a család életének primitív életével hasonlítani össze. De mennyivel könnyebb és kézenfekvőbb a hasonlat egy város közigazgatásának életére vonatkozólag? Aradváros vezetősége önként hozott áldozatot alárendeltjei életének és munkájának könnyebbé és lelkesebbé tételére és bizonyosak vagyunk benne, hogy Aradváros tisztviselőikara további oadaó munkával és a hivatali köteleességeken túlhaladó lelkiismeretességgel fogja ellátni feladatát. De hol van az az államférfiu, aki felismerné, hogy ami erőt és lendületet jelent egy város közigazgatásának életében, nagyobb arányokban egy ország lakosságának életét és köteleességtudó munkáját még fokozottabb, még nagyobb jelentőségű hátoerővé avatja. Nem gondolunk áldozatokra és nem várhatunk a kormánytól visszajáró milliókat: de nem hihető-e, hogy a közterhek enyhítése, az adóprés irgalmas pihenője egyformán legalább egy lélegzéstényi életet jelenthetne az ország földműves, iparos, kereskedő és laiteiner-társadalmára nézve...? Az ország polgárságának megelégedő életbizalma az állam gazdasági újraéledését jelenti és lehet-e biztatóbb jövőt elképzelni a mai gazdasági nyomorúságaink közepette, mint a fej és a kéz együttműködésének régi, klasszikus harmóniáját...?

Abrándok ezek, amelyeken jól esik a léleknek elmerengeni. De fel kellett idéznünk őket a tisztviselőper tengerikigyójának kiszenvédése alkalmából: pillanatnyi közös örömeink és közös vigasztalásnak. (I.)

Duca látogatása Briandnál

Románia párisi követe is jelen volt a megbeszélésen — Kavarodás Vaida nyilatkozata körül — A nemzeti-parasztpárt alsófehérmegyei tagozatának vasárnapi közgyűlésén Maniu nem vesz részt — Cáfolták, hogy Bucurestiben politikai jellegű megbeszélésen vett volna részt

A liberális-párt vezére, Duca, aki most külföldi uton van, tegnap hosszú kihallgatáson jelent meg Briand külügyminiszternél. A megbeszélésen jelen volt Dimu Cesianu követ is. A látogatás után Duca felkereste Berthelot-t, a külügyminiszterium igazgatóját is, akinél szintén hosszasan időzött.

A Dimineata mai számában élénken kommentálja Vaida Sándornak a Curentulban megjelent nyilatkozatát. A lap szerint a volt belügyminiszter interjúja még sok vitát fog felidézni egy a sajtóban, mint a politikában. A Curentul ma hosszabb cikket közöl a nemzeti-

parasztpárt alsófehérmegyei tagozatának vasárnap tartandó közgyűléséről és nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy Vaida ezen a gyűlésen beszédet fog mondani. Maniu Gyula az eddigi híresztelésekkel ellentétben nem jelenik meg a gyulafehérvári gyűlésen, mivel semmiféle aktív politikai megnyilvánulásban nem akar résztvenni. Maniunak ezzel a magatartásával hozzák kapcsolatba azt is, hogy megcáfolta azt a hírt, mintha résztvett volna Bucurestiben a nemzeti-parasztpárt elnöki tanácsának ülésén. A volt pártelnök ugyanis a megbeszélésnek csak nemhivatalos részén volt jelen.

Leszállították a tisztviselői

Egyetlen tisztviselőt sem bocsájtanak fizetéseket el — Az osztályokba-sorozással jelentősen csökkentik a fizetéseket — A CFR-tisztviselők körében nagy az elkeseredés. A tisztviselőkre nem vetnek ki áldozati adót

Bucurestiből jelentik: A kormány kommunikét tett közzé, amelyben biztosítja a tisztviselőket, hogy a költségvetés redukciója során egy állami tisztviselőt sem fognak elbocsáítani. Új fizetési formák lesznek lefektetve, azonban a kormány semmi esetre sem fog tisztviselőket az uccára tenni a mai nehéz időkben.

Ezzel szemben a tisztviselők osztályokba kategorizálása során a lapok közlései szerint jelentős fizetésredukciók lesznek. A kormány kommunikéjében megállapítja, hogy indiszkréciót követtek el a fizetéseket meghatározó bizottság munkájával kapcsolatosan, amelynek megállapításai még nem véglegesek.

Kiszivárgott hírek az új fizetésekről a következő adatokat tartalmazzák: *kisegítő tisztviselő* 3500 lej (eddig 4000). *I. osztályú kisegítő tisztviselő* 4000 lej (5000). *I. oszt. irodafőnök* 6000 lej (9000). *II. oszt. irodafőnök* 5000 lej (7850). *III. oszt. irodafőnök* 4500 lej (6250). *I. oszt. osztályfőnök* 9000 lej (11.250). *II. oszt. osztályfőnök* 8000 lej (10.250). *III. oszt. osztályfőnök* 7000 lej (10.000). *IV. oszt. osztályfőnök* 6000 lej (9000). *Szolgálati főnök I. osztály* 11 ezer lej (14.500). *II. osztály* 10 ezer lej (13.000). *Főtisztár* 14 ezer lej (17.800). *I. oszt. aligazgató* 17 ezer lej (27.000). *I. oszt. főnök* 19

ezer lej (29.000) és *igazgató (volt vezérigazgató)* 23 ezer lej (33.000).

A CFR-tisztviselők körében nagy az elkeseredés a fizetési osztályok ellen. Gyűléseket akarnak rendezni, hogy a tervezett fizetésredukciók ellen tiltakozzanak.

A fizetési osztályokbeli fizetésekre egyébként nem lesz kivétel áldozati adó, hanem csak a nyugdíj- és a kereseti-adók.

A Tisztviselők Országos Szövetsége a fizetésrendezéssel kapcsolatosan tervbevette, hogy annak végleges megállapítása után, amidőn a fizetésredukciókat nyilvánosságra hozzák, tiltakozásuk jeléül országos kongresszust hívnak össze.

A romániai rokkantszövetség a közeljövőben Bucurestiben értekezletet tart, amelyen a rokkantakat érdeklő ügyeken kívül szóvateszik az aktív szolgálatot teljesítő állami tisztviselők fizetésének ügyét is. A rokkantszövetség vezetősége ugyanis attól tart, hogy a tisztviselők fizetéseinek csökkentése után esetleg sor kerülhet a rokkant-nyugdíjak redukálására is.

Tekintettel arra, hogy a regáttbeli rokkantak nyugdíjai lényegesen magasabbak az erdélyiek nyugdíjainál, valószínűnek látszik, hogy a kormány a rokkant-nyugdíjak egységesítésénél nem a regáttbeli, hanem az erdélyi nyugdíjösszegeket fogja alapul venni.

Alakulóban a középeurópai népszövetség

A francia hegemonia biztosítása — A szövetség tagjai: Ausztria, Magyarország, Jugoszlávia, Románia, Csehszlovákia — A szövetség Németország nélkül elképzelhetetlen

Bécsből jelentik: A Wiener Neueste Nachrichten genfi jelentés alapján arról számol be, hogy francia népszövetségi körökben komolyan foglalkoznak a *középeurópai népszövetség megalakításának gondolatával*. Ebbe a népszövetségbe Ausztriát, Magyarországot, Jugoszláviát, Romániát, Csehszlovákiát és esetleg Lengyelországot vennék föl. A lap leszögezi,

hogy egy ilyen jellegű alakulattal szemben Ausztria álláspontja csak elutasító lehet, mivel Ausztria Németország kimaradásába nem egyezhet bele. A politikai pártok kivétel nélkül megegyeznek abban, hogy Németország nem maradhat ki ebből az alakulatból és ha mégis kimaradna, az egész szervezet hatványozottan eszne.

Megtörtént a megegyezés Aradváros és tisztviselői között

A város vezetősége elfogadta a tisztviselők hatvan százalékos ajánlatát — Az ügyvédi és egyéb költségeket is fedezi a város — A határozat általános megegyedést kellett a tisztviselők körében

Aradváros interimár-bizottságának mai ülésén túlnyomórészt adminisztratív folyó-ügyekkel foglalkozott a város vezetősége, amelyekről előző lapszámunkban külön-külön számoltunk be. Radu Cornél dr. elnök bejelentette, hogy a város 1932. évi költségvetését sikerült 22 millió lejjel leszállítania. Hozzájárult az interimár-bizottság ahhoz, hogy a süteményeket árusító aradi pékmesterek a Karolina-uccától a Városi kávéházig árulhassák süteményeiket, majd több kisebb jelentőségű határozat között leszállították az aradi Hartmann és Fia-cég ócskavasgyűjtési bérletének évi összegét 42 ezer lejről évi 20 ezer leire.

Ezután az interimár-bizottság zárt ülésen vette tárgyalás alá a városi tisztviselők perének likvidálásáról eddig lezajlott tárgyalások eredményeit. Aradváros vezetősége határozatilag kimondotta, hogy a Titulescu-féle lakbérpótléokra vonatkozó perekben elfogadja a tisztviselők 60 százalékos egyezségi ajánlatát, ezenfelül pedig vállalja a további munka zavartalanításának biztosítása érdekében a perben felmerült ügyvédi és egyéb költségek százszázalékos fedezését. Ami az előléptetési pereket illeti, Aradváros vezetősége hajlandó a követelések 20 százalékos kifizetésére.

Az interimár-bizottság elvi jelentőségű döntésének híre — amely így végét jelenti az évek hosszú sora óta húzódó tisztviselői pereknek — percek alatt terjedt el a városi tisztviselők között, akiknek nevében Popa Constantin városi tanácsos azonnal megjelent Radu Cornél dr. elnök irodájában és meleg szavakban tolmácsolta a városi tisztviselői kar köszönetét Aradváros vezetőségének megértő határozata miatt. Radu dr. az Aradi Közlöny mun-

katársának az alábbi nyilatkozatot tette:

— Aradváros vezetőségének döntése nem jelent mást, minthogy a többi erdélyi és bánáti városok példájára mi is békés uton kívánjuk likvidálni az ellentéteket a város vezetősége és tisztviselőkarának követelése között. Reméljük, hogy célunkat sikerül el is érniük, bár az interimár-bizottság mai határozatát még jóvá kell hagynia a bucaresti-i legfelsőbb közigazga-

Állítólagos jugoszláv ujságíró rejtélyes szerepe a horvát emigráció vezérei elleni hajszában

Bevallása szerint két millió dinárért meg kellett volna gyilkolnia egy emigránst — Most dinárhamisítást „leplezett le” — Közönséges agent provocateur a jugoszláv álhirlapíró

Bécsből jelentik: Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a müncheni rendőrség letartóztatta Gruber Pero szerb ujságírót, akit saját bevallása szerint kétmillió dinárért felbéreltek arra, hogy gyilkolja meg Pavelics, Münchenben élő horvát emigránst. Állítólag Gruber sorozatos merényleteket tervezett a horvát emigráció vezérei ellen. Ezzel szemben most megállapítást nyert, hogy ez a Gruber foglalkozására nézve nem más, mint agent provocateur, aki különböző manipulációkkal rendőrökre igyekszik keríteni a horvát vezéreket.

Az osztrák sajtó ugyanis azt a szenzációs hírt közli, hogy a rendőrség, a jugoszláv rendőrség megkeresésére, **nagyobb szabású dinárhamisítást leplezett le.** A jugoszláv hatóságok

és tanácsnak. Ha a fenti feltételek között a tisztviselőket sikerül kielégítenünk, ebben az esetben is mintegy négy millió lejt nyert a város a peresített összeggel szemben, nem is beszélve a felmerült költségekről. Én a magam részéről remélem, hogy a tisztviselőpernek likvidálása után újra a harmónikus munka korszaka kezdődik meg a város közigazgatásában a vezetőség és a tisztviselőkar között.

A város tisztviselőkara a legteljesebb megegyedéssel fogadta az interimár-bizottság határozatát. Ami a követelések kiegyenlítését illeti, a város költségvetésében erre a célra 6 és félmillió lej van felvéve, azonban csak papíron. A további kölcsönös tárgyalások lesznek hivatva megállapítani azokat a módokat, amelyek által a tisztviselők hozzájuthatnak járandóságukhoz.

értesítették az osztrák rendőrséget, hogy horvát emigránsok hazafias célokból dinárhamisító társaságot szerveztek azzal a céllal, hogy a Jugoszláviával szomszédos államokat hamis bankjegyekkel árasztják el. A hamisítás ügy pattant ki, hogy Gruber Pero jugoszláv ujságíró jelentkezett a szerb határrendőrségnél és bejelentette, hogy Persecz, Percevic és Pavelics horvát vezérek arra akarták rávenni, hogy az általuk gyártott hamis dinárokat terjessze. Ő látszólag belement ebbe, azonban azonnal jelentkezett a szerb hatóságoknál és elmondotta az egész dolgot. A lapok értesülése szerint a horvát vezérek már át is szöktek Jugoszláviába. A lapok nagyrésze megállapítja, hogy nyilvánvalóan az egész ügy csak kitalálás s nem egyéb választási fogásnál.

A sárgaképi ember

Irtá: Sz. SZIGETHY VILMOS.

Tekintetes Királyi Törvényszék, nem tudom, megértene-e? Az én nevem most egy a gyilkoséval, de előre kijelentem, hogy azt se bánom, ha felakasztanak. Az étellel leszámoltam, mindennel leszámoltam, nincs semmi, amit várhatnék. Még csak az eset előzményeit akarom elmondani, talán lesz aki okul rajta.

Ez a boldogtalan Tóth Balázs körülbelül husz évvel volt öregebb nálamnál. Még egészen gyerek voltam, amikor már megrémített az ő határtalan komolysága. Telj tudóval nevettem mindenem, mert azt hittem, azért van a tudóm, hogy kacagiak. Tóth Balázs azonban rám nézett s én éreztem, hogy elsápadok. Ha meg tudnám mondani, mi volt a tekintetében! Nem szólt semmit, csak nézett rám rettenetesen, gu nyosan, mintha azt ordítaná a fülemben:

— Hogy lehet így röhögni? Nem látod, milyen sárga az életed?

Szegény fiú voltam, papok tényériját mosogattam ebédért, meg azért a szalmazsákért, amelyiken éjszaka az egészséges álmaimat aludtam. Nyáron, mikor hazamehettem, áldott jó anyám fünek-fának mutogatta a bizonyítványomat, milyen tiszta jeles az. A polgármester ur magasztánából megígérte, hogy gondoskodik rólam, jószívü urak összeadták egyeszedőre való ruhám árát, a plébánosunk meg egymínált, hogy mit tudok s a végén azt mondta:

— Ha rajtam állana, két osztállyal előbbre helyezlek.

A lelkem csordultig megtelt gyönyörűséggel, éreztem, hogy mindent csak magamnak kell kiverekednem, — akkor következett Tóth Balázs.

Kezébe vette a bizonyítványomat, úgy forgatta az ujjai közt, mintha félne, hogy ráragad belőle valami. Nem szólt semmit, csak mosolygott gunyosan, hogy arcomba szökött a vér.

— Mit szól hozzá Tóth ur! — hivalkodott szegény anyám.

Tóth ur arca sárga volt, mint mindig. a

hangja dühösen rikitott, veszekedett képzelte el-lenségekkel.

— Minél magasabbra mászik valaki, annál nagyobbat zuhanhat. Mire való ez — iskola minden parasztkölyöknek!

Különös ember volt, nem szerette senki, azért folytan kereste a társaságot. Talán észre se vette, mennyire utálják, avagy ebben is gyönyörűségét találta. Nálánál különben a felebarátját megmarni senki sem tudta. Mindenki gazember volt az ő szemében, az asszonyok tisztességtelenek.

— Az anyád is asszony volt! — intette le egyszer valaki.

— Mit tudom én a dolgait! — válaszolta, nem kötötte az orromra.

Kétszer került gyanuba, hogy részese a hamispénz-gyártóknak, vagy bajba hozott vele másokat. A szomszédja földjét elszántotta. Irá sok vannak róla, nem én találtam ki. Hallgasson ki a tekintetes törvényszék akárkit. — vak-tában az első embert, — az majd elmondja, hogyan bánt a feleségével. Éhezett, a vizet sajnálta tőle. Megrágalmazta a tulajdon gyermekét is, egyedül ő volt a tisztességes. Az akart maradni a világ szemében s azért helyezett mindenkit olyan alacsony színvonalra, hogy kidomborodjék a képzelte kiválósága.

Akármenyire bántotta, mégis eljutottam abba a sorsba, hogy magam kereshettem meg a kenyeremet. Mikor az adóhivatalhoz pályáztam, egyedül ő nem szavazott rám.

Bántam is én. Éltem szerény-nyugodtan, igények nélkül. Az egész életem arra volt berendezve, hogy ne ismerkedjem meg az igényekkel. Szerepelni is jelentéktelenül kezdtem a mi kis társadalmunkban. Nem akartam érvényesülni, szolgálatára álltam mindenkinek, mint ha most is a papok tényériját mosogattam s az ő parancsuk repülne felém.

A kedvem változatlanul derült maradt, tudtam tovább is teli tudóval kacagni, csak Tóth Balázst kerültem. A sárga arca, amely visszatiükröztette minden gonosz indulatát, a megmásíthatatlan, sőt növekedő, fanyarsága el tudta venni a kedvemet az élettől.

— Hogy mire valók az ilyen emberek! Ha pedig megteremtette őket az Isten, miért nem maradnak meg maguknak?

Éppen a harmadik fiam született meg, erős, egészséges gyerek, tele volt a lelkem boldogsággal, hálával a gondviselés iránt. Hazulról elküldtek, alkalmatlan voltam a sok aszszonynépesség sorában, természetes, hogy emberek közé vágyakoztam. Az emberek a sör-csarnokban tartózkodtak, észrevétlenül megálltam az asztal végén.

Mégis észrevettek, szívesek voltak hozzám, mint mindig.

— Nagy esemény történhetett, hogy magát is itt látjuk! — mondta az iskolaigazgató.

— Igenis, kérem alássan, hebegtem lelken-dezve, fiam született.

Derék emberek, kérem szépen, azok mind. Egyszerre felkapták a poharukat, éljenek, szerencsét kívántak. Én meghatottan mentem körbe koccintani, — jaj, Tóth Balázshoz értem. Őt mozdulatlanul, hiába hajladoztam. Az igazgató figyelmeztette.

— Tóth ur, az adótiszt ur koccintani akar!

— Jól van, mondta a sárgaképi ember. Az ő dolga, hogy akar. Nekem azért nem muszáj minden fattyu egészségére innom.

— Fattyu! Miért fattyu? — kérdeztem én halálsápadtan.

Tóth Balázs arcát valóságos eltorzította a gonosz vigyorgás.

— Azt ne tőlem kérdezze! Ott az anyja, ő jobban megmondhatja.

Tekintetes királyi törvényszék, kérdezzék meg az egész várost, merte-e valaki még csak gondolatban is gyanulni illetni az én szegény, gyöngö, igénytelen asszonykám? Abban a pillanatban azonban, mikor a sárga ember tehetetlen és telhetetlen becstelensége, amely nem tudott örömet eltűnni, odaért ő hozzá is, — elsötétült körülöttem a világ.

Igenis, azzal a határozott szándékkal vágtam halántékába a sulyos söröskanecst, hogy lássam a halálkint az arcán. Hogy ne mosolyogjon, hanem essen kétségbe, mint annyian mások, akik végveszélybe jutnak. S ha akkor nem halt volna meg, most oltanám ki az életét.

Foglalás karhatalommal a Marmorosch-bank nagyváradai fiókjánál

Hir szerint Blank Aristid egymilliárdnyi készpénze svájci, londoni és párisi bankokban van elhelyezve — Per az elmaradt fizetésért

A pénzügyek országos kongresszust tartanak vasárnap Bucurestiben

Nagyváradról jelentik: Rendkívül érdekes foglalás történt tegnap délután a kényszer-egyezséget kért Marmorosch, Blank & Co. nagyváradai fiókjánál. A bank egyik volt tisztviselője, dr. Balázs Albert már régebben perrelt a pénzügyek az iparhatóság előtt száznegyvenezer lej elmaradt fizetésért. A volt tisztviselő meg is nyerte a pert és a járásbíró-ság elrendelte, majd pedig felfüggesztette a végrehajtást.

Dr. Balázs Albert a járásbíró-sági ítélettel tegnap megjelent a Banca Marmorosch, Blank & Co. nagyváradai fiókjánál. Lakatost hozatott, feltörte a lezárított redőnyt és behatolt a helyiségbe. A helyiségben Paximade igazgató távollétében dr. Grünstein jogtanácsos tartózkodott, aki kénytelen volt engedni a hatóságot fellépésnek és ügyvéd jelenlétében bírói letétbe helyezte a bank pénztárában letoglalt száznegyvenezer lejt. Az érdekes eset Nagyváradon általános feltűnést keltett.

Az egyik bucuresti-i pénzügyi lap feltűnést keltő cikket közöl, amelyben azt állítja, hogy Blank Aristidnek, a Marmorosch, Blank & Co. volt elnökének sikerült kimentenie az összeomlásból egy milliárd lejt kivevő készpénz vagyonát. A lap szerint a Marmorosch elnökgazgatójának pénze svájci, párisi és londoni pénzügyekben nyert elhelyezést. Blank Aristidnek a fővárosban három háza van, míg Párisban és Sinaiban villával rendelkezik.

A pénzügyek vasárnap kongresszust tartanak Bucurestiben, amely iránt igen nagy az érdeklődés országszerte, mivel csaknem valamennyi bank bejelentette, hogy képviselőjét elküldi a kongresszusra. A kongresszuson a pénzügyek feltárlják panaszukat és kérni fogják a kormányt, hogy a pénzügyi helyzet

Mussolini és Borah

Az általános béke utja a két nyilatkozat tükrében — Amerika közeledik az angol álláspont-hoz

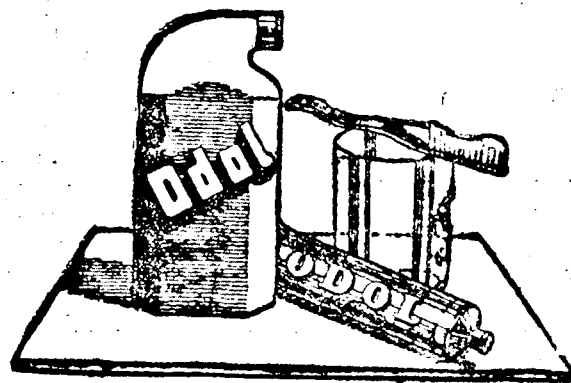
Londonból jelentik: A hetifolyóiratok élénken foglalkoznak Borah amerikai szenátor nyilatkozatával. A Weekend Review azt írja, hogy Laval amerikai látogatásának egyedüli érdekes epizódja Borah szenátor kirohanása volt, amikor nyíltan kijelentette, hogy általános béke a háborús adósságok, a jóvátételi terhek csökkentése és a békereviziók nélkül nem képzelhető el. A revü szerint ez a nyilatkozat új lépés Amerika világpolitikájában, mely egyre jobban közeledik az angol álláspont-hoz és Franciaország csakhamar olyan erővel találja szemben magát, amelyekkel nem tud megküzdeni. A Saturday Review azt írja, hogy Mussolini és Borah nyilatkozatai feltűnően hasonlítanak egymáshoz. Mind a két nyilatkozat bizonyítja, hogy a világ kezd visszatérni a realitás-körébe. A Spectator azt írja, hogy lassan utat tör magának az az álláspont, hogy leszerelés nem lehet a jóvátételi terhek és a revizió nélkül. Természetesen a revizió kérdésében szemelőtt kell tartani azokat a néprajzi követelményeket, amelyeket annakidején a béketárgyalásoknál is figyelembe vettek. Viszont meg kell szüntetni azokat a visszasságokat, amelyeket éppen ezek a békeszerződések idéztek elő.

Mussolini a békeszerződésekről adott nyilatkozatában ugyanolyan alapokon gondolja el az európai béke biztosítását, mint ahogyan arról Borah szenátor nyilatkozott.

Washingtoni jelentés arról számol be, hogy az USA-kormány beleegyezett az egyeszenedős fegyverkezési szünet tervének elfogadásába.

szunálására és biztosítására tegye meg a szükséges intézkedéseket.

A jelenlegi gazdasági helyzettel legutóbbi illésen bőven foglalkozott a bucuresti kereskedemi és iparkamara. Az értekezleten megállapították, hogy a nagyipar, valamint a kivitel finanszírozása körül igen aggodalmat keltő a helyzet, mivel a bankok tartózkodóan viselkednek és nem bocsájtanak elegendő hitelt a nagyipar és az exportörök rendelkezésére, minek következtében képtelenek megfelelő mértékben működést kifejteni. A Kamara vezető-sége elhatározta, hogy a kormányhoz fordul segítségért.

Céltudatos fog és szájápolás, lényegesen fertőtlenítő szájviz, enyhe fogpép és megfelelő fogkefe használatával érünk el.

ODOL-RENDSZER

ODOL-szájviz

ODOL-fogpép

ODOL-fogkefe.

Váratlan fordulat a Galló-féle gyújtogatási bűnügyben

A temesvári tábla megsemmisítette a védelem tanuinak vallomásait — Uj tanukihallgatásokat rendeltek el a Galló-ügyben

Uj tanukihallgatásokat rendeltek el a Galló-ügyben

Élénk emlékezetben van még Galló János pankotai kereskedőnek nagyszabású bűnügye, akit az aradi törvényszék gyújtogatás bűntette miatt három évi börtönbüntetésre ítelt. Az ítélet ellen Galló János felebbezést jelentett be, a melynek során a temesvári tábla elrendelte az utólag bejelentett tanuk kihallgatását a bizonyítás kiegészítése céljából. Galló János ugyanis azt kívánta igazolni, hogy a tüzeset napján nem tartózkodott Pankotán, hanem több ismerőse kíséretében Temesváron volt, akiktől nem vált meg s akik így elfogadhatólag igazolni tudják, hogy az a vád, mintha raktárát ő gyújtotta volna fel, nem felel meg a valóságnak.

Ebben az ügyben most érdekes fordulat következett be, amelyre vonatkozólag Demian Aurél dr. ügyvéd a következőket mondja:

— Augusztus hó folyamán küldte vissza a temesvári tábla az aradi törvényszékhez a Galló-féle ügy iratait, hogy az újonnan bejelentett tanukat a törvényszék kihallgassa. A bizonyítás kiegészítésére vonatkozó kihallgatásoknál azonban súlyos formahiba történt, mert a kihallgatás ideje alatt nem volt jelen a vád képviselője, amelyet pedig a perrendtartás előír,

Aradi ügyvéd súlyos kerékpár-balesetét tárgyalta a bíróság

A soffőr szerint az ügyvéd hajtott neki az autbusznak. — A rendőr vallomása. — Az aradi törvényszék elítélte a gázoló soffőrt.

Súlyos baleset érte az elmúlt év januárjában Grosz Ignác dr. aradi ügyvédet. Kerékpárjával a Weitzer-uccából fordult be a Batthyány-uccába, jobb oldalon haladva és a Széchenyi-ucca felé akarta útját folytatni. Utána a városi územek egyik autbusza haladt, amelyet Zvonovics László soffőr vezetett. Egyszerre érkeztek a Széchenyi-ucca sarkához, ahol valószínűleg a soffőr előzni akart, amelyet az ügyvéd már csak későn vett észre. Nem tudta idejekorán megállítani kerékpárját, összeütközött az autbuszszal, amely lesodorta a kerékpárról. Grosz Ignác dr. oly szerencsétlenül esett le, hogy karját törte s súlyos zúzódásokat szenvedett. A szerencsétlenség színhelyén megjelent a rendőrszem, aki a súlyosan sérült ügyvédet kocsin az egyik közelben lakó orvoshoz vitte, aki viszont a Therapia-szanatóriumba szállította be Grosz dr.-t. Röntgen-vizsgálat állapította meg, hogy alsó karcsontja törött el s közel három hétig feküdt sérülésével és utána még huzamosabb ideig állott orvosi kezelés alatt.

Felépülése után bűnvádi feljelentést adott be Zvonovics László ellen, akinek vigyázatlansága idézte elő a szerencsétlenséget. A törvényszék Orezeanu-Pop tanácsa ma tartotta a főtárgyalást a gázoló soffőr ügyében, aki vallomásában igyekezett úgy feltüntetni a szerencsétlenség lefolyását, mintha az Grosz dr. vigyázatlanságából következett volna be. Szerinte nem látta a beforduló kerékpáros ügyvédet, aki a Széchenyi-uccai fordulónál nekiszaladt az autbusznak. Bár sikerült a kocsit azonnal megállítani, a balesetet nem lehetett megakadályozni. A kihallgatott tanuk közül a rendőrszem igazolta, hogy az ügyvéd kerékpárja az autó előtt haladt, tehát nem állt fenn a soffőrnél az az állítása, hogy nem látta az ügyvédet. A bíróság beigazoltnak vette a soffőr bűnösségét, akit különben a város a napokban bocsájtott el a szolgálatból s ezért Zvonovics Lászlót 5 napi elzárásra és 2000 lej pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a soffőr felebbezést jelentett be.

Váratlan fordulat a Galló-féle gyújtogatási bűnügyben

A temesvári tábla megsemmisítette a védelem tanuinak vallomásait — Uj tanukihallgatásokat rendeltek el a Galló-ügyben

Uj tanukihallgatásokat rendeltek el a Galló-ügyben

— Az érdekelt biztosító Intézetek képviselőjében beadvánnyal fordultam a temesvári táblához, amelyben kértem, hogy az aradi törvényszék által augusztus hó folyamán fogantatott tanukihallgatásokat semmisítse meg és a bizonyítás kiegészítésére vonatkozólag új eljárásra utasítsa az aradi törvényszéket. A beadványt a temesvári tábla október 24-iki ülésén tárgyalta, annak teljes egészében helyt adott, megsemmisítette az aradi törvényszék által lefolytatott tanukihallgatásokat, elrendelte, hogy a Galló-féle ügyre vonatkozó iratokat az újabb bizonyítékok kiegészítésére vonatkozó tanukihallgatások mezejítésére vonatkozó törvényszékhez küldjék vissza.

— Az új kihallgatások alkalmával természetesen perrendtartás szerűen a vád képviselője is részt vesz, ami a kellő értékre szállítja le a védelem által felsorakoztatott tanuk vallomásait.

A temesvári táblától az iratok néhány napon belül leérkeznek az aradi törvényszékhez, ahol újabb határidőt tűznek ki ebben az általános érdeklődést keltett és már évek óta húzódnó bűnügyben.

Rotterdam fizetésektelen

Pénzügyi zavarokkal küzdenek a többi holland városok is.

A sorozatos inszolvenciákat termő mai gazdasági krízis mellett is egyedülálló eddig az a nagy feltűnést keltett hír, amelyről hasábkon keresztül számolnak be az amsterdami lapok. A hollandi napilapok arról írják, hogy Rotterdam városának polgármestere a város jövedelmeinek rohamos apadása folytán közölte a holland kormányral, hogy a város november elsejével fizetésektelenéset jelent abban az esetben, ha a kormány nem jön valamilyen módon segítségére.

Az illetékes miniszteriumban beható tanácskozásokot folytatnak arra vonatkozólag, hogy miképpen lehetne az insolvens városnak finánciális támaszt nyújtani.

Az elterjedt verziók szerint más holland városok is súlyos pénzügyi zavarokkal küzdenek s hogy a kormányköröknek súlyos gondot okoz az inszolvenciával küzdő városok s községek szanálása.

Leleplezték

az Európát elárasztó pornografikus fényképek központját

Urleányok voltak a képek modelljei.

Berlinből jelentik: Varsói és revali jelentés szerint a két város rendőrsége sikeres nyomozás után kinyomozta, hogy egy társaság, amelynek élén egy Nedde Baggo nevű egyén állott, óriási arányokban terjesztette egész Európában a pornografikus fényképeket. Alig volt európai nagyváros, ahol a társaságnak képvisellete ne lett volna, akik papírkereskedésekben hozták forgalomba a képeket. A társaság jó házból való 14—16 éves leányokat rábírt arra, hogy modellet álljanak. Az üzletmenetre jellemző, hogy egy revali banknál több ízben napi 4000 márka is befolyt a pornografikus vállalat javára.

Az aradi orvosok akciója az olcsó telefon-előfizetési díj érdekében

Egy ívet köröztek az összes, telefontal rendelkező orvosok között, hogy szereltessek le a telefonjukat, ha a díjakat emelik — A telefon csak akkor rentabilis, ha közszükségleti cikké válik — Január elsejétől ezer lejjel akarják emelni az előfizetési díjat

Arad orvostársadalmában napok óta egy ívet köröztek aláírás végett. Az ívet, amint az aláírások sora a lehetőség szerint teljes lesz, a Telefontársasághoz szándékoznak az orvosok benyújtani és abban a társaságot arra kérik, hogy hagyjon fel a telefon előfizetési díj felemelésének gondolatával. Az előfizetési illeték eddig orvosok számára 4000 lej volt, ami a mai súlyos gazdasági viszonyokat nézve, amúgy is tekintélyes összeg. Ilyenformán nagy feltűnést keltett az orvosok körében a Telefontársaságnak az az értesítése, hogy 1931. január 1-től kezdődőleg az előfizetési díjat 4000 lejről évi 5000 lejre szándékoznak felemelni. Az aradi orvosok tehát elhatározták, hogy egy ívet nyújtanak be a Telefontársasághoz, amelynek bejelentik, hogy a telefon előfizetési illetéknek felemelése esetén kénytelenek lesznek készülékeiket egyöntetűleg leszerelni.

Ebben az ügyben felkerestük az egyik közismert aradi orvost, aki a kérdésről a következőket mondotta:

— Mi orvosok, eddig is inkább csak fölösleges luxusból tartottunk telefont, hiszen a közönségnek amúgy sincs telefonkészüléke és így nem látványos felbukkanás, ha orvosra van szüksége. A mai súlyos időkben az orvos amúgy is egyre inkább meggondolás tárgyává

Vegyen Kolozsvári Mentő Sorsjegyet!

Huzás november 8-án.

Főnyeremény: 1,000,000 L. Össznyeremény: 4,000,000 L.

Egész sorsjegy 100 Lej. — Fél sorsjegy 50 Lej.

Kapható minden dohányboltban részletre is. — Vidéki rendelések egész 119 Lej, fél 69 Lej előzetes beküldése mellett a főbizományoshoz: ECKSTEIN TIVADAR-hoz ARAD, Strada Vidra No. 1. intézendők. Sorsjegyek az Aradi Közlöny kiadásában is kaphatók.

Házasságszédelgés miatt bűnvádi feljelentést adtak be egy aradi építész ellen az aradi ügyészségen

Házassági ígéret — reális alapon. — Az előre felvett ötvétezer lej. — A mai főtárgyaláson az építész tagadta, mintha pénzt kapott volna. — A bűnvádi feljelentés mellett polgári pert indított a károsult nő

Különös kártérítési pert tárgyalt ma az aradi törvényszék, amelyet Bugariu Rózsi indított D. aradi építész ellen. A keresetnek előzménye egy bűnvádi feljelentés, a melyet Bugariu Rózsi jogi képviselője, Gherman Dante dr. ügyvéd adott be az építész ellen házasságszédelgés és csalás címén.

A bűnvádi eljárás még folyamatban van, ezzel egyidejűleg kereset indult D. építész ellen 50 ezer lej visszafizetése miatt. A keresetben Bugariu Rózsi előadta, hogy az elmúlt év márciusában az uccán megismerkedett az építésszel, aki udvarolni kezdett neki. Elmondotta, hogy nőtlen ember, most nőszülni szeretne s Bugariu Rózsi megtetszett neki s hajlandó is lenne feleségül venni. Az ismeretség folytatásaként az egyik csendesebb mellékútcában lakást is vett ki, ahol közel nyolc hónapig együtt éltek. Közben kölcsönkért a nőtől 30 ezer lejt, majd később még 20 ezer lejt. Az építész nappal távol volt, de este rendszerint hazatért. Nyolc hónap után azonban eltűnt az építész. Bugariu Rózsi várt néhány napig, amikor sikerült megállapítani, hol van az építész irodája, felkereste eltűnt vőlegényjelöltjét.

Amidőn becsengetett, legnagyobb meglepetésére egy nő nyitott ajtót, aki mint D. felesége mutatkozott be. Ekkor tudta meg Bugariu Rózsi, hogy vőlegénye már nős ember,

aki tudatosan félrevezette őt. Két tanút vett maga mellé s elment keresni az építészt, akit a Forray-uccában sikerült is megtalálnia. Felelősségre vonta eljárásáért, mire D. csillapítani igyekezett s megígérte, hogy visszafizeti a kapott pénzt, havi háromezer lejes részletekben. Ezt hallotta a két tanu is, akik Bugariu Rózsi kíséretében voltak. Az első részlet esedékességénél azonban D. megtagadta annak kifizetését.

A polgári kereset mai főtárgyalásánál D. tagadta, mintha tartozna Bugariu Rózsinak, aki ekkor újabb két tanút jelentett be, akikkel igazolni kívánja, hogy a férfi állítólag olyan kijelentéseket tett, hogy ha a szóban forgó összeget perelné Bugariu Rózsi, az a bíróság előtt tagadni fog. A tanúk kihallgatására a törvényszék újabb határnapot tűzött ki, ugyanekkor pedig visszaküldte az ügy bűnvádi részére vonatkozó iratokat az ügyészséghez a további eljárás lefolytatására.

Halálra gázoltak egy kerékpárost a megvadult lovak

Különös szerencsétlenség Temesváron.

Temesvárról jelentik: Ma délelőtt tízenkét óra után különös körülmények között halálos baleset történt Temesváron. Az Aradon egy gazdátlan szekér közeledett a város felől. A szekér elé fogott lovak megvadultak és nagy sebességgel rohantak végig az országúton. A szekér előtt egy kerékpáros haladt, aki ugyan hallotta a kocsis zörgését, de nem vette észre a fenyegető veszélyt, mivel nem is sejtette, hogy a kocsiban nem ül annak gazdája. A megvadult lovak csakhamar utólérték a szerencsétlen kerékpárost, akit a szekér rudja hátravágott és biciklijével együtt az árokba lökött, ahol eszméletlenül terült el. A lovak pedig tovább rohantak és csak később sikerült megfékezni őket. Röviddel a szerencsétlenség után érkezett a helyszínre a szekér tulajdonosa, Csoszor Valentin szentandrási gazda. Amikor közelebről megvizsgálta az eszméletlenül fekvő embert, megdöbbenve vette észre, hogy az már halott. Rövid idő múlva értesítették a hatóságokat a szerencsétlenségről, amelynek áldozata Schmajlovits Márton temesvári tejárus.

Az aradi mozíkok mai műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: T A B U (Tiltott szerelem.) F. W. Murnau a néhány hónappal ezelőtt tragikusan elhunyt filmrendező legszebb, legnagyobb műve. A film a legtisztább művészet, hozzá hasonló még nem produkáltak. PARAMOUNT világhírnévű.

SELECT MOZGÓ: A NEVETŐ FŐHADNAGY. Világláger Lubitsch Ernő rendezésében. Strauss Oszkár „Varázskeringő”-jének nyomán. Főszerepekben: Maurice Chevalier és az igazán bájos Claudette Colbert.

ELITE MOZGÓ: SZUDÁNI LÉGIO. Dráma. Főszerepekben: Lilian Hall Davis.

GRADISTE MOZGÓ: Javítási munkálatok miatt az előadások szünetelnek.

teszi, hogy Hartson-e telefonkészüléket. Ha pedig a tervezett előfizetési díjemelés bekövetkezik, úgy meg vagyok győződve arról, hogy alig lesz többé orvos Aradon, akinek lakásán telefonkészülék lesz, mert azt az indokolatlan drágítás folytán leszerelik.

Az orvosok testületi megmozdulása az előfizetési díjak kérdéséről illetőleg megfontolásra kell hogy készítse a Telefontársaságot. Hiszen a Morgan telefontársaság Amerikában tapasztalhatta, hogy a telefon csak akkor rentabilis, ha közszükségleti cikké válik. Már pedig csak akkor lehet a telefontól közszükségleti cikk, ha az előfizetési díjak méltányosak és a helyzettel összhangban állóak lesznek. Valóban az orvosok számára mindaddig a telefon nem feltétlenül szükséges, ameddig pácienseik lakásán is nincs telefonkészülék. Ezenkívül az orvostársadalom jövedelme a súlyos gazdasági viszonyok folytán lényegesen megcsappant és így számukra a telefon előfizetési illetékeknek csak a leszállítása lenne méltányos. A telefontársaság előreláthatólag be fogja látni a tervezett előfizetési díjemelés indokolatlanságát és éppen méltányos illetékek kiszabásával igyekszik majd a telefont népszerűsíteni és ezáltal a népszerűsítés által a saját jövedelmét is kibővíteni.

H I R E K

Aradi éjszaka

Hivatalos ellenőrző körútján kísértünk el egy rendőrségi főtisztviselőt. Imre a rövid skála két aradi kocsmá éjszakai színeiből.

Az első, valaha egyike volt a legélénkebbeknek és legzajosabbaknak az időközben csendbe takarózott éjszakában. Hírheft mulatások, notórius dárídók színhelye, beteges részegek fészke, kriminalisztikailag gyanus figurák mentora és mentsvéra, bizarr, érdekes mozaik az éjjel százszinű ablakán. Most elhagyatott és csöndes. Pedig haladtak a korrál és női személyzetet is verbuváltak. Furcsa, mennyire nyomasztó lehet a csend az ilyen zajra, füstre és dalra született apró külvárosi lokálban. A női személyzetnek nincs kit animálni. Egyikük: mézszínű, fáradt lepke — terített horgol. Szomorú. Ő is, a kép is.

A második, már nem hagyja magát. Zsivaj szűrődik ki és sűrű füstpázmák keresik az utat a félig nyitott ajtó résein. Két-három kopott figura hiedten ugrik fel, amikor belépünk. Iránytűvesztett, szájalmas figurák. A hatóságok „régis ismerősei”. Jelenleg azonban nincs tartozik szaldójuk a rendőrségi folyószámlán. Mehetnek. Illetve maradhatnak.

Mocskos kártya és savanyu bor látja. Egy részeg ember áll elénk, valahonnant a kuckóból kászálódott fel és dalban elmondott, rövid bevezetés után mély reverenciával hellvel kínál bennünket. Azután újból rágyújt egy nótára. Iszik az egészségünkre. Boldog ember.

— Minden éjszakáját itt tölti — magyarázzák. — Zárórakor kiteszik az ajtó elé, ott alszik a közeget, amíg belé nem botlanak és fel nem viszik a fogdába. Itt marad kijózanodásig.

Az alkohol papja és szolgálója ő. Szemében delirium, szívében nagy-nagy jószág. A részeg ember általában jószágos, barátságos, kedves, szívélyes és szolgálatrakész. Az utolsó csepp borát is odaadja, ha kéri.

Egyszer talán le kellene itatni az egész világot.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Változókéony, szeles idő, záporozó futóesők, havasesők és hócsökkenés.

— **Kétnmilliárdal csökkentették a közoktatásügyi tárca költségvetését.** Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium költségvetését a tavalyi hatmilliárd 600 millióval szemben 4 milliárd 400 millió leiben állapították meg. Az elemi iskolák költségvetéséből az állam csak 1 milliárd 400 millió lejt vállalt magára, míg 2 milliárd 250 millió lejni kiadás a községeket és városokat terheli.

— **Bizottsági ülések a városházán.** Szombaton délután ül össze a városi interimár-bizottság technikai bizottsága, amely a város új villanyáramvonalainak terveit és a villanyáram egységárának alakulását vizsgálja felül Erdély és a Bánát területein. A vízügyi bizottság a jövő héten teszi meg előterjesztését a város vezetőségének azokra a technikai munkálatokra vonatkozólag, amelynek kapcsán Aradváros fogyasztóközönsége végre kivétel nélkül hozzájuthat a Tripa főmérnök új eljárása által megszürt ivóvízhez. — A tisztviselőper delegált tárgyalóbizottsága pénteken ül össze ismét, míg a mozi-bizottság egy később meghatározandó napon tartja meg ülését.

— **Érdekes kinevezés történt újra Aradmegyében.** A belügyminiszter Motorca Coriolan tartalékos kapitányt, az általánosan ismert aradmegyei földbirtokost Ágrisa az interimár-bizottság elnökévé nevezte ki. Motorca — értesüléseink szerint — már el is foglalta hivatalát.

— **Elkészült a memorandum a CFR vasutizgatóság visszahelyezése érdekében.** Rada Cornel dr. interimár-bizottsági elnök elkészítette memorandumát, amelyet Aradváros vezetősége az aradi parlamenterek útján juttat a parlament elé a CFR igazgatóságának visszahelyezése érdekében. A memorandum négy sűrűn teleírt oldalon sorolja fel mindazon okokat, amelyek mellett szólnak, hogy a CFR vezérigazgatósága mielőbb helyezze Aradra vissza a CFR elhelyeztet kerületi igazgatóságát.

Az aradi törvényszék nyomtatvány-rendeletére fordítja az elbocsájtott tisztviselők fizetését

A minisztérium nem utal ki semmit az irodai felszerelésekre — A leépítési rendelet Aradon és a megyében tízenöt tisztviselőt érint

Az igazságügyminiszter feltűnést keltő rendeletéről egyedül az *Aradi Közlöny* számolt be, amely szerint a minisztérium 1932 január elsejével elbocsátotta a szolgálatból az összes napidijasokat. Aradon a rendelet alkalmazása körül félreértések merültek fel, mivel a törvényszék napidijasait nem a minisztérium fizeti, hanem azok illetményeiket a telekkönyvi hivatal által kezelt alap kamataiból kapták. Hargót törvényszéki főelnök azonban úgy döntött, hogy a minisztérium rendeletét az aradmegyei, valamint az aradi bíróságoknál alkalmazott napidijasokra is kiterjeszti, azokat január elsejével állásaikból elbocsátja. Az erre vonatkozó körrendeletet az egyes hivatalok vezetői már kézhez is kapták és ilyen módon két hónap mulva néhány újabb leépített tisztviselővel több lesz Aradon.

Ebben a kérdésben beszélgetést folytat-

tunk az aradi törvényszék számvevősegi osztályának vezetőjével, aki a következőket mondta:

— Aradon és Aradmegyében a törvényszéknél és járásbíróságoknál körülbelül tízenöt napidijas van alkalmazásban, akikre a rendelet vonatkozik. Az elbocsájtások után az aradi törvényszéknél évi kétszáznegyven ezer lej megtakarítást érünk el, amelyet a jövő évben már nyomtatványok megrendelésére fordít a törvényszék. A minisztériumból ugyanis a szükséges nyomtatvány és irodaszerek beszerzésére semmiféle pénzbeli támogatást nem kapunk s így például az aradi törvényszék tétőzetének javítását is a telekkönyvi hivatal által kezelt alaphoz fedeztük. Mivel féltő volt, hogy ez az alap a gazdasági viszonyok következtében csökkenni fog, ajánlatosnak látszott Aradon is keresztülvinni a minisztérium kétszázredukáló rendeletét.

Az aradi iparosság takarékosági napja

November nyolcadikán rendezik meg a takarékosági napot — Tea-délután lesz az Iparosóthonban

Az aradi iparosság már évek óta minden esztendőben egyszer takarékosági napot rendez. A takarékosági napok ötlete 1920-ra nyult vissza, amikor Svájcban nemzetközi bankkongresszus volt, amelyen a legkülönbözőbb országok pénzügyminiszterei képviselői részt vettek. Ezen a kongresszuson azt határozták el, hogy a leghatásosabb eszközökkel igyekeznek propagandát csinálni a takarékoság eszméjének. Ebből a célból megállapodtak abban, hogy minden évben egyszer, október 31-én takarékosági napot rendeznek és ezen a napon szóval és írásban felhívják a polgárságot,

hogy takarékoskodjon, gyűjtsön tőkét magának és hogy az egyedek, a családapák gondoljanak öreg napjaikra is.

Arad iparossága ebben az évben is megtartja a takarékosági napot, amelynek a súlyos gazdasági viszonyok csak növelik a jelentőségét. Aradon azonban nem október 31-én, hanem november nyolcadikán rendezik meg a takarékosági napot, amelynek alkalmával tea-délután lesz az Iparosóthon nagytermében. Ezen a tea-délutánon aztán a legszélesebb körű propagandát fogják kifejteni az aradi iparosság vezetői a takarékoság érdekében.

A walesi herceg inkognitója

VII. Edward angol király trónörökös korában a világ első gavallérja volt, talán nem is annyira az állásánál, mint kiváló izlésénél és feltétlen uri természeténél fogva. Szeretett inkognitóban utazgatni, ami azonban többnyire csak akkor sikerült neki, ha előre figyelmeztették az embereket, hogy őfelségét „most nem illik” felismerni.

Egy ilyen utazása közben egy nagyon előkelő fürdőhelyen mint gróf X. lakott a legfényesebb szálloda legfényesebb lakosztályában. Egy étkezés alkalmával meglát az egyik asztalon néhány remek őszibarackot. Oda kéri a vendéglőst és hozat magának a barackból.

— Mibe kerül a barack?
— Kétszáz frank darabja.
— Olyan drága? Hát maguknál ilyen ritkaság szezon idején a barack?
— Nem a barack ritka, hanem a walesi herceg — szóta el magát a vendéglős.

— A város mozi-bizottsága ma este ülést tartott. A bizottság a városi mozik rentabilisabbá tételének kérdéseivel foglalkozott, majd Stefanut Sabin főjegyző, moziigazgató javaslatára elhatározta, hogy a városi tisztviselők számára 50 százalékkal leszállítja a mozijegyeket a délutáni előadásokon.

Legújabb — legjobb
Paplan - damaszt
olcsó árban
RUTKAY & BOTYE cégnél

— **Aranylakodalmom.** Bensőségteljes családi ünnepet ül október 31-én Mandl Arnold gáji kereskedő és felesége, született Aszódi Gizella, amikor házasságuknak ötvenedik évfordulóját tartják meg. Ez alkalomból gyermekeik, unokáik és kiterjedt rokonságán kívül számos ismerős és jóbarát üdvözli a házaspárt.

— **Százezer ingyenebéd karácsonyra.** Budapestről jelentik: A budapesti sörgyárak a kormányzó karácsonyi segélyakciójára 100 ezer ingyenebédet ajánlottak fel. A kávéosok elhatározták, hogy az idén Szüveszter estjén — a szokástól eltérően — nem adnak a vendégeknek ajándékot, hanem 20 ezer ingyenebédrel járulnak hozzá a nyomorenyhító akcióhoz.

Még olcsóbb lett a fotócikk!

Packfilmek és lemezek minden nagyságban mélyen leszállított árakon.
Kizárólag elsőrangú gyártmányok.
Bővebb ismertetés árgyűzők ingyen.

BLOCH H. fotóház
Arad.

— **Rengeteg véráldozat árán terjed a brazil forradalom.** New-Yorkból jelentik: A brazil forradalom rengeteg véráldozat árán ugyan, de egyre terjed. A felkelők már Pernambuco is elfoglalták. A felkelés Vargas elnök ellen irányul.

— **A spanyol kormány elbocsátja tisztviselőkarának felét.** Madridból jelentik: Minden előzetes bejelentés nélkül ma miniszteri rendelet jelent meg, amely úgy intézkedik, hogy a jövőben 50 százalékkal csökkentsék az állami tisztviselők létszámát. 20 évi szolgálat után 100, kevesebb szolgálat után 80 százalék nyugdíjat fizet az állam. Ha január elsejéig, a kitűzött határidőig nem jelentkeznek elegendően, akkor a kormány kényszer-nyugdíjazásokat léptet életbe. A megmaradt tisztviselők fizetését 20 százalékkal emelik és hét órai munkaidőt tesznek kötelezővé számukra.

— **Elsüllyedt egy kompj — hárman a vízbe fulladtak.** Szolnokról jelentik: A szaboksmegyei Tiszabercele határában egy gabonával telt kompj eddig még ismeretlen okból kifolyólag a folyó közepén elsüllyedt. Barkócz Ferenc, Gács Margit és Sanyi Anna gazdasági cselédek a folyóban lelték halálukat. A révész sikerült kimenteni. A vizsgálat folyik.

Van áru és hangulat az aradi nagyvásáron

csak pénz nincs. — Szemüveges ur, aki kóstol.

Ma megkezdődött a nagyvásár. A sátoruccak most is a helyükön vannak, emberek is tolongnak a szűk közökben, de a vásár kegyetlen törvényszerűséggel válik nemzetgazdasági tényezőből alkalmi szórakozássá. A tömeg az változatosan nagy, csak a pénz kevés és az a kevés pénz is olyan nehezen cserél gazdát.

A munkanélküliek és a munkakerülők nagy csoportokban járják be a vásárt abban reménykedve, hogy valami talán nekik is kiút a sokadalomban. A városi ember családostul indul el körsétúra, ott van náruk az elmaradt hatatlan szatyor, de már csak inkább szimbólumképpen. Aki egyenest azzal a céllal jött a vásárba, hogy vásárolni fog, olyan nagyon kevés akad. Bámúló az mindenütt van szép számmal, a járóboltok előtt és a karikadobásnál egyaránt, de vásárló kevés akad.

Erv elv az, ami a vásáron uralkodik. Semmi sem elég olcsó. Holott meglepően lement mindemiek az ára, soha még olyan olcsó nem volt semmi, mint az idej vásáron. Másutt van a megcsappant kereslet nyitja: nincs pénz.

— Nincs pénz lekem, azért nem vásárolnak. Hát hogy is adja ezt a diót? — tart közgazdasági értekezést alkudozás közben egy parasztasszony a Ferenc-téri gyümölcs piacon.

— Tudom, hogy nincs pénz — mondja flegmával az eladó, aki egy rothadt almát faragcsál a bicskájával —, hanem azért olcsóbban nem adhatom, mert min vásárolják akkor bekecsét és uj csizmát magannak?

Hanem aztán adja olcsóbban is. Inkább lemond a bekecsről, vagy a csizmáról.

Egy szemüveges uriember jóízűen felatozik egy alnásládából „kóstolóba”. A paraszt megsokálja végül:

— Maga csak eszik, de nem vásárol semmit.

Az ur elvörösödik és felpaprikázza magát: — Mit gondolsz magam, kivel áll szemben? Majd adok én magának. Mindjárt rendőrt hívok.

A parasztot nagyban intik a szomszédok: — Te, tartsd a szádát, mert ez biztos olyan nagy ur, hogy elkönfiskálhatja az árudat.

Az eladó azonban nem hagyja magát. Az ur erre nagyobb hatás kedvéért, egy gyűrött papircafatot vesz elő.

— Hogy hívják magát? Majd feljegyzem a neved.

A paraszt erre behuzza a nyakát. Hiába, a szemüvegnek és a papirosnak még mindig nagy a tekintelme. Az ur pedig tovább megy.

Igy folyik a vásári idill. Az emberek járnak-kelnek a ládák és sátrak tömkelegében, talán szórakozni vágyból, talán csak attól az ösztönytől vezetve, hogy fenntartsák a vásárt, régmúlt, gondtalan idők sipos-dobos szimbólumát.

Magyarországról csempészett dohányt Aradra egy határállépő

Bírság helyett fogház. — Hadbírószág elé kerül a dohánycsempész.

Tegnap este Pécska közelében elfogták Valkó Jánost, akit a pécskai határrendőrség halleatott ki. Valkó elmondotta, hogy Bottonyáról jött át Romániába, mert itt munkát akart keresni. Amidőn azonban csomagjait átkutatták, nagyobb mennyiségű dohányt találtak nála, amelyet itt akart értékesíteni. Letartóztatták s ma előállították az aradi ügyészségre, ahol azonban tagadta, mintha a dohányt értékesíteni akarta volna s fenntartotta azon állítását, hogy munkakeresés céljából lépte át a határt.

A monopolfőnökség a talált dohánymennyiség után 5400 lej bírságot rótt ki Valkó Jánosra, aki a vádtanács előtt kijelentette, hogy nincs pénze a bírság lefizetésére. A kirótt bírságot ezért a bíróság 54 napi elzárásra változtatta át s Valkó Jánost nyomban beutalta az ügyészség fogházába. Büntetésének letöltése után Valkó a hadbírószágunk adják át, amely állított határátlépés miatt ítélkezik felette.

Az aradi feketeszesz-panama egyik vádlottjának szabadlábra helyezését

Spiesny Károly harmincezer lej kauciót ajánlott fel — A nagyváradi gyanusítottakat a törvényszék szabadlábra helyezte — elutasította a Tábla

A letartóztatottak közül kettő kórházban, egy pedig elmeegógyintézetben van

A feketeszesz-panama vizsgálóbírája, Mol-dovan Sabin dr. — mint ismeretes — letartóztatásba helyezte Spiesny Károly pénzügyi ellenőrt, aki állítólag nem tudta igazolni, hogy a radnai szeszgyár bárcáit beküldötte az aradi pénzügyigazgatósághoz. Heteken keresztül tartó vizsgálati fogság után Spiesny Károly szabadlábra helyezését kérte s ennek ellenében 30 ezer lej kauciót ajánlott fel. A törvényszék vádtanácsa az elmúlt héten foglalkozott a szabadlábra helyezést iránti kérelemmel s elrendelte Spiesny Károlynak kaució ellenében történő szabadonbocsátását.

A vádtanács döntése ellen az ügyészség felfolyamodással élt s a temesvári tábla mellett működő vádtanács tegnap foglalkozott az ügyvel s helyt adott az ügyészség felfolyamodásának s Spiesny Károly további fogvatartása mellett döntött. A tábla értesítése ma érkezett le az aradi ügyészséghez, amelynek értelmében Spiesny Károly továbbra is az ügyészség letartóztatásában marad.

A nagyváradi törvényszék tegnap foglalkozott újból dr. Löblé László, Hitter József és társainak ügyével, akiknek második 30 napos vizsgálati fogságuk járt le tegnap. A tárgyaláson csak dr. Löblé László és Weisz Simon jelentek meg, mert Hitter József és Halmay Andor a köz-kórházban, Klein Jenő pedig az elme-kórházban van.

Az ügyész szólalt fel először, aki kérte a vizsgálati fogság meghosszabbítását, a múlt tárgyaláson is elhangzott indokok alapján. Dr. Soor Rezső ügyvéd bejelentette a bíróságnak, hogy ez az ügy a Casatia előtt fekszik, ahova egy a szabadlábra helyezés elrendelésére, mint az elfogultság megállapítására felfolyamodást adtak be. Kérte Soor dr., hogy ne tárgyalja

most a törvényszék az ügyét, hanem várják be a legfelsőbb Semmitőszék döntését.

A törvényszék határozathozatalra vonult vissza és elrendelték dr. Löblé László, Weisz Simon szabadlábra helyezését.

Ezután a bíróság és az ügyész kimentek a köz-kórházba Halmay Andor és Hitter József betegágyához, ahol újból formális tárgyalást tartanak és az ő szabadlábra helyezésüket is elrendelik.

Mindenszentek napja

az aradi Minorita-templomban

Az aradi Minoriták templomában ünnepélyes keretek között tartják meg vasárnap, november 1-én a Mindenszentek napját. A katolikus egyház régi tradícióihoz hiven, ünnepi nagymise lesz vasárnap délelőtt, szentségimádás és a szegények számára való gyűjtés kíséretében. Délután mindkét katolikus temetőben ájtatosságok lesznek a halottak emlékeztérére és szentbeszéd elhangzása közepette folyik le a sírok besztertelésének szertartása.

Hétfőn, november 2-án a katolikus egyház Halottak napját ír elő, az elhunyt hűvek emlékeztérére. A Minorita-templomban reggel 9 órakor ünnepi gyászistentisztelet lesz az összes meghalt hűvek lelkiüdvéért. Dél előtt 10 órakor a háboruban elesett hűsök emlékére tartanak gyászmisé, ugyancsak ünnepi keretek között. Kedden reggel 8 órakor pedig a Minorita-rend elhunyt tagjaiért mondanak gyászmisé.

SPORT KÖZLÖNY

Románia asztali tennisz-bajnokságai

Feltűnést keltett az aradi versenyzők távolmaradása — A férfi-egyesben a váradi Steiner lett az első

Bucurestiből jelentük: Az YMCCA rendezésében két napon át folytak Bucurestiben az országos asztali tennisz-versenyek. A bajnoki küzdelmeken nagy mezőny indult, mégis nagy feltűnést keltett a kiváló aradi versenyzők távolmaradása. Ugyanis az aradi játékosok a rossz gazdasági viszonyok miatt nem tudtak résztvenni az országos bajnokságokon, pedig tudásuknál fogva feltétlenül megérdemelték volna.

Az aradi ping-pongozók elismerten az ország legjobb versenyzői közé számítanak. Több ízben vitték már diadalra egy a város, mint az ország színeit a tehetséges aradi fiúk, név szerint a következők: Albert, Stern II., Ponta és Szántó. Az aradi játékosoknak az országos bajnokságokon való részvételük pedig

egyenesen emelte volna a verseny szintjét.

A férfi egyes bajnoka ismét Steiner (Nagyváradi) lett, aki rendkívül technikás játékával nagy sikert aratott. A női egyes bajnokságát Fillenz Edit (Bucuresti) nyerte meg. Ő volt a múlt évi bajnok is. Részletes eredmények:

Férfi egyes: 1. Steiner (Nagyváradi), 2. Balcescu D. (Bucuresti), 3. Bálint (Kolozsvar.)

Női egyes: 1. Fillenz (Bucuresti), 2. Deleanu, 3. Iconomu.

Férfi páros: 1. Benkő—Bálint (Kolozsvar), 2. Petrovici—Razus (Bucuresti).

Vegyes páros: 1. Deleanu—Petrovici, 2. Fillenz—Razus.

Csapatbajnokság: 1. Románia (Kolozsvar), 2. KAC (Kolozsvar.)

Egyéves jubileumát ünnepli Románia egyetlen proficsapata, a Ripensia

Egy esztendővel ezelőtt Temesvárott Ripensia név alatt megalakították Románia első proficsapatát. Kezdetben ugylátszik, hogy a temesvári mintára az erdélyi városok is sorra megalakítják a maguk proficsapataikat, de ez elmaradt és a Ripensia egyedül működik. A nagyereji profiklub most érkezett első évi jubileumához és ugyancsak egy éves a profialszövetség is.

Temesvár sportja most, jubileuma alkalmával ünnepli a Ripensia-t és annak vezetőit, Lázár Cornel dr.-t és Balázs Dénes mérnököt.

A vezetők nyilatkoztak a sajtónak és ebből megtudtuk, hogy a Ripensia nagybajnokságú téli turát fog lebonyolítani.

O Bajnoki mérkőzések Aradon. Három első osztályú bajnoki mérkőzés van programon Aradon. Az AAC-pályán az ATE—AAC és Olimpia—Unirea I. osztályu, valamint a Soimi—Juventus II. osztályu bajnoki meccs lesz lebonyolítva. A harmadik I. osztályu mérkőzés a Tricolor-pályán kerül lejátszásra a Transilvania és Tricolor csapatai között. Mindhárom mérkőzés érdekesnek ígérkezik, mivel mindegyik csapatnak nagy szüksége van a bajnoki pontokra és a mérkőzések fontosságának tudatában a csapatok tudásának legjavát fogják adni.

A reformáció emlékünepe október 31-én

Luther Márton 95 tétéle.

Október 31-én ünnepre esendülnek a református és evangélikus, közös szóval a protestáns templomok harangjai. E napon indult meg a hitújítás, vagyis a reformáció. A középkor intézményei levitéztek, a felfedezések és találmányok, főképp a könyvnyomtatás feltalálása új perspektivákat nyitottak meg. Megindul a renaissance korszaka, vagyis egy szellemi és művészeti forradalom, melyet az ókori műemlékek feltalálása idézett elő úgy az irodalomban, mint a képzőművészetekben. A tekintély elv hanyatlak, az ember gondolkodni és kutatni kezd s az egyéniségnek ezen érvényesülni akarása áttérjed a vallás terére is. Az egyházban ekkor korrupt állapotok uralkodnak, a felvilágosultabbak, mint Erasmus Rotterdamus és Reichlin ostromozzák a hatalomvágyó szerzetesek tulkapásait, hisz Tetzl dominikánus barát nyíltan pénzért árulta a bünbocsátó cédulákat.

S ekkor lép fel a szellemi szabadsághős, a legnagyobb reformátor, dr. Luther Márton ágostonrendi szerzetes, ki 1517. október 31-én a wittenbergi vártemplom ajtajára 95 tételt szegezett, melyekkel megindítja a reformációt. Luther mindent megkockáztatott, hogy a lelkiismereti szabadságot megszerezze. Üldözői elől csak Bölcs Frigyes választófejedelm ügyessége mentette meg, ki a worms gyűlés után álarcosokkal elfogatván, György lovag néven Wartburg várában rejtgette. Itt fordította Luther a bibliát a latin „Vulgatá”-ból németre s ezzel egyrészt a nép kezébe adta a Szentírást, másrészt megteremtette az irodalmi német nyelvet. Elvitázhatatlan tehát Luther 95 tételének világrengető ereje és hatása s így érthető, hogy október 31-ét, 50 évvel később 1567-beli éviördulójakor a német protestáns fejedelemségek zsinata nemzeti és egyházi ünneppé proklamálta.

Szervezkednek Temesváron a leépített tisztviselők

A leépítés jogosságának felülvizsgálását kérik.

Temesvárról jelentik: Érdekes mozgalom indult meg Temesváron. A leépített tisztviselők ugyanis szervezkedni akarnak. A szervezet mindenekelőtt a leépített tisztviselők létszámát kívánja megállapítani és ki akarja vinni, hogy arra való tekintet nélkül, hogy állami vagy magánalkalmazott volt a leépített tisztviselő, úgy az állam, mint a város részéről segítyt élvezzen. Kérni fogják, hogy vizsgálják felül a leépítéseket és állapítsák meg, hogy szükség volt-e azokra vagy pedig a leépítéseknél csak bizonyos takarékosági szempontok vezérelték a vállalatokat. Abban az esetben, ha ez megállapítást nyer, úgy kötelezzék a vállalatokat a leépített tisztviselők visszavételére.

Megölte szüleit egy kalapács miatt

Véres dráma a Székelyföldön.

Székelyudvarhelyről jelentik: Meglőbbentő rémtett történt Csókfalva községben. Bódi Benedek csókfalvi kovácsmester ázzal indult el hazulról, hogy felkeresi édesapját, akit később szóváltásból kifolyólag megölt. Édesapjától ugyanis fel akarta venni azt a pénzt, ami neki munkája után apjától járt. Amikor a fiu a pénzt kérte, apja azt mondta neki, hogy azt addig nem fizeti ki, amíg le nem rója veje szemben egy másik tartozását, vagyis vissza nem hozza azt a verőkalapácsot, amellyel az elmúlt héten vitt el tőle. A kalapács körül vita keletkezett, amennyiben azt a fiu magának vallotta, viszont az apja azt hangoztatta, hogy az az övé. A vita hevében a fiu felkapta a sarokban heverő baltát és azzal nekirohamt édesapjának, akit leütött. A kiáltozásokra a szomszédzobából berohant az anya is, akit a fiu vak indulatában szintén megölt, majd pedig önként jelentkezett a csendőrségen. Bódi Benedeket azonnal letartóztatták.

Egy kis szerenese és egész életére megszabadulhat anyagi gondjaitól, mert egy 100 lejes Zsidó Kórházszorsjeggyel

egy milliót nyerhet.

Még öt osztályon keresztül játszhat a Zsidó Kórházszorsjegyekkel a kéthetenként megismétlődő h u z á s o k o n.

Legközelebbi huzás: november 1.

Postai megrendelésnél 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld egy sorsjegyet:

Koch Dániel, Arad, Strada Eminescu.

Vegyen Zsidó Kórházszorsjegyet!

Az aradi didergő gyermekek megdobogtatták

Kopcsák Lukácsné tizenkét szeretet-csomagot a borosjenői asszonyok szívére

adott át Vásárhelyi Jankának — A csomagokban meleg ruhák és cipők voltak a szegény aradi gyermekek részére

Az Aradi Közlöny cikke nyomán megindult a gyűjtés Borosjenőn

Nem is olyan fekete a nyomor árnyéka, mint ahogyan azt sokan végzetes vállrándítással festegetik. Csak az a baj, hogy az emberek idegesek, türelmetlenek és fásultak manapság és sokaknak nem mozdul meg az az ökölnyi husdarab a mellükben. Tudomásul veszik, hogy nehéz az élet, nagy a gazdasági válság, növekszik a nyomor és ezzel vége. Hát vegyék most azt is tudomásul, hogy igenis lehet segíteni, csak hozzá kell fogni, akarni kell. Megható példát szolgáltatott erre az az asszony, aki tizenkét nagy csomaggal megrakottan érkezett ma az aradi „Missziós Egylet” kapuja elé. Szeretetsomagokat hozott, ruhákat, cipőket, meleg téli holmikát azoknak, akiknek nincsen.

Kopcsák Lukácsné, borossebesi gépész felesége egy reggel kezébe vette az *Aradi Közlönyt*. Azt olvasta benne, hogy vannak gyermekek, akik nem tudnak iskolába járni azért, mert nincsen cipőjük, nyári ruháskában dideregnek és nyirkos nedvesség csorog le kis oduik falán... Kopcsák Lukácsné nem sokat gondolkodott, hanem azt mondta: „Segíteni kell ezen!”... És felkereste borossebesi ismerőseit, magafajta szegény asszonyokat, akiknek éppen csak hogy meg van a mindennapi kenyérük, nincsen fölöslegük semmiben, nem dúsálnak földi javakban, de még ami szükséges volna nekik maguknak is, abból is adni tudtak azoknak, akiknek még kevesebb van... Így szedett össze Kopcsák Lukácsné 12 puha szeretet-csomagot. Vonatra ült és meg sem állt a Missziós Nővérek otthonáig. Ott letette a csomagokat Isten nevében és visszament a vasútállomásra, hazautazott falujába.

Kopcsák Lukácsné csak annyi időt töltött el Aradon, míg meglátogatta a szenvedők, nyomorultak nagyasszonyát: a nagybetegen fekvő Vásárhelyi Jankát. Vásárhelyi Janka ránézett jószágos szemével és csak ennyit mondott:

— *En nem tudom magának megköszönni, amit tett, csak azt mondhatom, hogy a jó Isten ezerszeresen fizesse meg!*

Hát igen. Nem is köszönetért, hálálkodásért pakkolták össze a borosjenői asszonyok szeretetsomagjaikat, csak azért, mert mozdult a szíviük. Az Aradi Közlöny felhívása nyomán megmozdult a falu szíve, hogy segítsen a városi nyomorgókon, hogy egy kicsit megvigasztalja azokat, akikre ránehezedik a nincstelenség árnyéka. Mi köszönetet szavazunk most nekik a nélkülözök nevében, akiknek lelkéből sok keserű könnyet töröltek ki cselekedetükkel. Álljon itt a nevük köszönetnyilvánításképpen: **Kopcsák Lukácsné:** (1 kabát, 1 ruha, 1 szoknya, 1 sapka, 1 plaid, 1 gyermekkocsi-gummi.) **Kádár Józsefné:** (2 sapka, 2 ruha.) **Hajduné:** (1 hócipő, 5 sapka, 2 kötő, 2 blúz, 1 nadrág, 1 pár harisnya.) **Kettner Vilmosné:** (2 fiu kabát, 1 kalocsni, 1 nadrág, 1 bekecs, 1 sapka, 2 ruha, 1 mellény.)

Paczelt Andorné: (3 ruha, 1 szoknya.) **Mike Sárka:** (2 pár kamásni, 6 pár harisnya.) **Kirik Ilonka:** (3 ruha.) **Özvegy Ringer Józsefné:** (1 kötő, 3 ruha, 1 jumper, 3 pár harisnya.) **Özvegy Hajduné:** (1 pár gyermekcipő, 3 pár harisnya) és **özvegy Gubicsek Péterné.**

Vásárhelyi Janka a szeretetadományokat a legjobb helyekre fogja eljuttatni. A Missziós Nővérek szemébe könnyek gyűltek, amikor látták a megnyilvánuló emberszeretetet.

Az *Aradi Közlöny* kezdeményezésére megindult társadalmi ingyen ruha-adományozási akció e-heti adományait a mai napon vette számba a városháza 31. számú szobájában működő munkanélküliek segélybizottsága. Megállapítást nyert, hogy e hét folyamán körülbelül 8000 lej értékű újabb ruha-adományokat juttattak a városházára a könyörületes szívű aradi családok. A munkanélküli segélyakció az *Aradi Közlöny* útján mond hálás köszönetet a névtelenségükhöz ragaszkodó, nemeslelkű adományozóknak. További önkéntes ruha-adományokat a hölgybizottság minden délután 5 és 7 óra között gyűjt össze a városháza 31. számú szobájában.

A segélyalap céljaira különben gróf **Porcia Lajos** juttatott el 2000 lejt a polgármesteri hivatalba. **Rada dr. Interimár-bizottsági elnök**nél ma az *aradi divízió-parancsnokság* jelentette be, hogy a tisztikar havonta átlag tízezer lejjel járul hozzá a munkanélküli segélyalap gyarapításához. **Radu dr. a tisztikar áldozatkészességét azzal viszonozza, hogy ötven munkanélküli munkást küld át a várba hétfőtől kezdve, hogy ott a Balacescu generális által kezdeményezett löverseny-pálya építkezési munkálatainál segédkezzenek. A munkanélküli segélyiroda központi nyilvántartásában különben a mai napon a nyilvántartott munkanélküliek száma 2094-re emelkedett.**

Egy aradi örökös lemondott félmillió lej kártérítési igényéről

Érdekes tárgyalás a törvényszéken.

Néhány hónappal ezelőtt Eisele János aradi hentesmester kocsija elgázolta Gillingner Magda kissermentiklői asszonyt. A mentők az elgázolt nőt az aradi közkórházba szállították be, ahol a közelmúltban a szenvedett sérülések következtében meghalt. A szerencsétlenség megtörténte után Gillingner Magda még a kórházban megbízást adott jogi képviselőjének és keresetet indított Eisele János ellen ötszáz ezer lej kártérítési összeg erejéig. Az ügyben ma tüzte ki a főtárgyalást az aradi törvényszék, amelyen azonban már az elhunyt nő képviselőjében leánya jelent meg, aki bejelentette, hogy kártérítési igényéről lemond és csupán édesanyja betegségévei járó készkiadások megtérítését kéri Eisele Jánostól.

RÁDIO KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

A rádióvétel helyi zavarai és azok elhárítása

(2. folytatás)

Minden elektromos gép, készülék, berendezés, amelynek üzeme akár szükségszerűleg, akár valami hiba folytán elektromos szikraképződéssel jár, egy bizonyos nagyságú körzetben zavarja a rádióvételt.

Ezek után könnyen érthető, hogy főként az elektromos berendezésektől sűrűn elrepedt nagy vezérszekrényekben nagyon sokféle erősáramú berendezés jöhet mint zavarforrás számításba.

A nálunk gyakori zavarforrásokat sorolom fel és pedig bizonyos szempontokból három csoportba osztályozva: a) a különféle kollektoros motorok u. m.: porszívó, hajszárító, fogorvosi furógép motorok, üzemek hajtómotorjai, liftek, ventilátorok, valamint elektromos csengek, telefoninduktorkok, villamos kapcsolók stb.; b) rosszul karban tartott elektromos hálózatok (földzárlat, rossz kötések és érintkezések), lakásban rosszul becsavart elektromos lámpák, rosszul érintkező biztosítékok s végül a nagyfeszültségű légvezetékek, ha azok a legcsekélyebb érintkezési hiba lép fel; c) az utóbbi időben különösen elterjedt zavarforrások a különféle nagyfrekvenciás orvosi gépek, diatermiák, továbbá egyes röntgen géptípusok és a házi használatban is nagyon elterjedt nagyfrekvenciás besugárzó készülékek.

A zavar keletkezési, tovaterjedési és jelentkezési módjai nagy általánosságban a következők: az elektromos szikra lökészerűen gerjeszti a zavaró gép és a hálózat által képzett rezgőkört, amelyben ennek folytán erősen csillapított rádiós rezgések jönnek létre, vagyis a zavaró berendezés úgy működik, mint egy régi rendszerű szikraadó, amelynek antennája maga az elektromos hálózat.

A rádióvevőberendezés az antenna, földvezeték után kapacitív, a keret után induktív csatolás után veszi át a zavart az elektromos hálózattól. A zavarra jellemzők, hogy mindig csak összehangolt kondenzátor állásnál jelentkeznek mint a műsort kísérő, esetleg elnyomó, periodikus ropogás, berregés, sercegés, majd mint időközönkénti recsegés vagy folytonos sisseregés, bugás, de az antenna- és földvezeték kikapcsolásakor megszűnik.

(Folytatjuk.)

Egy Brinkley nevű amerikai orvos saját rádióállomása után ismertette a Voronoff-féle fiatalító eljárást és rádiója után orvosi tanácsokat is adott. Az amerikai egészségügyi hatóságok megállapították, hogy az ilyenfajta drómmelküli fiatalítási eljárások közérdekbe ütköznek és az orvostól megvonta a rádióállomás engedélyét, aki Texas államnak a mexikói határon levő részében lakik, erre egyszerűen áttette lakóhelyét Mexikóba, ahol a régi kisállomás helyébe 50 kw.-os állomás felállítására kapott engedélyt és így abban a helyzetben van, hogy egész amerikai betegkörét elláthatja. Mint érdekességet felemlítjük, hogy az adóállomással együtt szanatóriumot is állított fel, mely talán az első „rádiószanatórium”.

A kénsav ellenszere. A rádióamatőrök, a kik akkumulátort használnak, tudják, hogy a legmondosabb kezelés mellett is előfordul, hogy a kénsav kifröccsen. Néhány nap múlva a szövet, melyet a kénsav ért, ronggyá foszlik. Az ilyen károkat igen egyszerűen megelőzhetjük, ha a kénsav által érintett helyre ammoniákat öntünk. Ha nincs ammoniák, akkor a szövetre egy kis vizet csepegtetünk s arra hintünk mindaddig szódabikarbonát, amíg az fölpezseg. Mindkét esetben jól mossuk ki a szövetet a kezelés után.

Rádió műsor.

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, október 31.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.50. Gramofon. 18. Sztolár Jenő zenekar: könnyű és román zene. 20.30. Közvetítés az Operából. — Budapest. 10.30. Református istentisztelet. 12. Evangélikus istentisztelet. Majd: A rádió házikvartettjének hangversenye. 5. A Rádió-élet gyermekjátékos-órja. 6. Az Országos Református Szeret-

Betegségbe kergetik egy aradmegyei község iskolásgyermekkeit

Saguna községből Zimándra kell gyalogni az iskolába — Sárban, hóban, fagyban reggel 8 órakor indulnak el —

Küldöttség Serbanu dr. aradmegyei prefektusnál

Aradmegye prefektusát, Serbanu György dr.-t ma egy husztagu deputáció kereste fel a vármegyei házában a Saguna községbeli lelkész és a primár vezetése mellett. A deputáció vezetői előadták Serbanu dr. megyei prefektus előtt, hogy a község lakossága már hat éve nélkülözi a községi elemi iskolát és most is az a helyzet, hogy a községnek több mint hatvan iskolaköteles gyermekkel rendelkező családja kénytelen a gyermekeket a térdig érő sárban Zimándra küldeni iskolába. *Minden nap négyszer teszik meg a gyermekek a több kilométeres utat Saguna és Zimánd között*, amennyiben a tanterv úgy rendelkezik, hogy a tanulók nemcsak délelőtt, hanem délután is hallgassák a tanítást. A deputáció vezetői megrendítő szavakkal ecsetelték az iskolába-járó gyermekek fizikai megerőltetésének szomorú következményeit: csaknem valamennyien állandóan fáradtak, meg vannak hülve és egészségük hovatovább mindjobban leromlik amiatt, hogy minden reggel 6 órától kezdve a késő esti órákig állandóan talpon vannak és naponta négyszer kénytelenek megtenni a hosszú utat Saguna község és Zimánd között.

Serbanu dr. megyei prefektus figyelemmel hallgatta végig a deputáció megrázó szavait. A községi lelkész ezután azt a kérését terjesztette elő Saguna község lakosságának, hogy tegye lehetővé a megyei prefektus egy állami elemi iskola felállítását Saguna községben is, mivel a községi családapák amúgy is évi 20.000 lejjel kénytelenek hozzájárulni a

zimándi iskola fenntartási költségeihez. A megyei prefektus még a délelőtt folyamán magához rendelte a megye illetékes iskolafelügyelőjét és személyesen referáltatta el magának a zimándi iskola ügyét. Az iskolarevizor meghallgatása után a prefektus tudomására hozta a deputációnak, hogy a kérdést a vármegyei iskolaszéknek adja ki haladéktalanul tanulmányozás végett és amennyiben mód van rá, megadja az engedélyt a sagunai állami elemi iskola felállítására.

Verekedésért két évi fegyházra ítélték egy aradmegyei község rímét

Fokossal verte be barátja fejét.

Véres verekedést rendezett ez év tavaszán az aradmegyei Sambateni községben Vanu Miklós. Csendes korcsmai borozgatás közben összeszólkkozott Pai Lázárral, akit a korcsma előtt a nála levő fokossal fejbevert, úgy hogy Pai koponyája betört és a szerencsétlen embert elborította a vér s eszméletlenül esett össze. Hetekig lebegett élet-halál között, míg a csendőrök letartóztatásba helyezték a merénylőt, Vanu Miklóst, aki azóta az aradi ügyészség foglya. A véres verekedés ügye ma került az aradi törvényszék Orezeanu—Pop dr. tanácsa elé. Vanu részességére hivatkozott s nem emlékezett vissza a történetekre. A törvényszék súlyos testi sértésben mondta ki bűnösnek s ezért két évi fegyházbüntetésre ítélte.

szövetség". Kiss Ferenc dr. előadása. 6.25. A Berend szalonzenekar hangversenye. 8.30. Az Operaház előadásának közvetítése. Delibes: „Lakmé”. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 12.30. Geiger-zenekar. 14.45. Gramofon. 16.20. Orosz népzene gramofonon. 18. Römisch-zenekar. 20.45. Fall Leó: „Pompador” című háromfelvonásos operettje. 23.45. Táncczene. — Belgrád, 12.05. Gramofon. 13.05.

AZ

UJSÁG

Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 43.

levélben is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére teljesen díjtalanul.

HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

Rádiózenekar. 17. Kivánság gramofon. 18. Nemzeti dalok. 18.30. Rádiózenekar. 21. Opera Zágrárból. Utána jazz. — Hellsberg. 17.15. Szórakoztató zene. A szünetben groteszk hangjáték. 20. A katolikus férfiak hangversenye. — Langenberg. 18. Zenekari hangversenye. 21. Egyházi zene. — Milano. 18.15. Gramofon. 19.10. Operett-részlet. 20.15. Vegyes zene. 20.45. Gramofon. 22. Kabaré. Utána táncczene. — Oslo. 21. Strauss: Denevér című operettje a nemzeti színházból. — Róma. 18.30. Zenekari verseny. Liszt: XII. magyar rapszódia. 21.10. Gramofon. 22. Lombard: Városi rózsa című operettje. — Svájci aleman adó. Strauss-zene gramofonon. 20. Rózsavag részlet. 21. Szimfonikus zene. 23.15. Tánccgramofon. — Varsó. 16.50. Gramofon. 17.30. Zene. 18.35. Ifjú zenészek hangversenye. 20.30. Gramofon. 21.15. Zenekari verseny. 23.10. Chopin-művek. Utána: Táncczene.

VASÁRNAP NOVEMBER 1.

Bucuresti. 12. Rádiózenekar. 13. Gramofon. 18. Marcu-zenekar: könnyű- és román zene. 21. Lehár: „Éva” című operettje. — Budapest. 11. R. kath. istentisztelet. 12.15. Görög katolikus istentisztelet. Majd: az Opera tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 3. Gramofonhangverseny. 4.45. Rádió Szabad Egyetem. 6. „Emlékező-est”. 7. A Berend szalonzenekar hangversenye. 8. „Gyertyák égnak a széken”. Tóth Titamér dr. előadása. 8.30. Az Opera előadásának közvetítése: „Istenek alkonya”. — Bécs. 12. A wien szimfonikusok hangversenye. 13.05. Részletek a Parsifal-ból. 16.05. Frank: „Molnár és gyermeke”. 16.30. Wacek-zenekar. 18.40. A Mairecker-négyes hangversenye. 20. A munkások szimfonikus zenekarának hangversenye. — Belgrád. 12.30. Gramofon. 13.30. Rádiózenekar. 17. Nemzeti zene. 18.30. Jazz. 21. Egyházi dalok. 22.10. Szakszofonverseny. 22.30. Hangverseny. 24. Séta Európán át. — Berlin. Hangverseny a wittenbergi templomból a reformáció emlékünnepe. 21. Filharmonikus hangverseny. Utána: Táncczene. — Hellsberg. 17.30. Mandolinverseny. 19.15. Kamarazene. 21.30. A königsbergi operazenekar hangversenye. 23. Táncczene. — Kalundborg. 24.05—0.30. Zöldessy Béla tánckara. — Katowice. 17.25. Gramofon. 18.45. Délutáni hangverseny. 21.15. Szólisták hangversenye. 23.10. Hegedüverseny. 24. Táncczene. — Milano. 17. Jones: Gésák operettje. 18.40. Gramofon. 20.05. Szórakoztató zene. 21.35. Mascagni: Isabeau című operája Prága. 8.30. Karlsbad reggeli zenekar. 9.30. Orgona-verseny az evangélikus templomból. 21. A filharmonikusok díszhangversenye. Utána: Kávéházi zene.

Helyi és vidéki költözéseket, lakberendezések és kereskedelmi áruk raktározását jutányos áron vállalja: **HERZOG VILMOS** szállítási vállalata Arad, Bul. Reg. Ferdinand 38. Telefon 911

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Rövidesen hozzáfognak az arad—temesvári és arad—nagy-laki országutak megépítéséhez

Elkészült az utépitő társaság költségvetése — Egy szakember érdekes nyilatkozata az Aradi Közlönynek — Hogyan osztják fel az utépitési kölcsönt?

Általános feltűnést keltettek az *Aradi Közlönynek* azok a cikkei, amelyekben a legújabb országos jellegű svéd utépitési kölcsönről számoltunk be. Köztudomású mindenki előtt, hogy állami és megyei utjaink, ellenére a sok anyagi erőfeszítésnek, még számos kívánivalót hagynak hátra maguk után, hogy normális módon és mértékben lehessen rajtuk lebonnyolítani a forgalmat. Aradmegye utjavítási programjával kapcsolatosan alkalmunk volt a megye egyik vezető technikai szakemberével beszélgetést folytatnunk a svéd utépitési kölcsön aradmegyei vonatkozásairól és az illető szakember, aki avatott ismerője az új, nagyjelentőségű állami tranzakciónak, a következőket mondotta róla az *Aradi Közlöny* munkatársának:

— A napokban érkeztem vissza a temesvári Casa Autonoma a Drumurilor hivatalából, — mondotta informátorunk — ahol alkalmam volt áttekinteni az egész svéd utépitési ajánlatot, amelyben természetesen érdekelve van Aradmegye lakossága is. Amint ismeretes, a svédek csupán az állami utak rendbehozatalára tettek igen figyelemreméltó ajánlatot és így az új tranzakciónak érdekelve tulajdonképpen az *arad—temesvári, az arad—caprutai, az arad—nagy-laki utjainak vannak*. A svéd kölcsön felhasználásával a Casa Autonoma a Drumurilor országos szervezetét bízták meg az állam részéről és ez az organizáció közvetve juttatja munkához a megyék technikai szervezeteit is. Aradmegyét három utépitési szervezet is érinti ebben a relációban: a temesvári, a dévai és a nagyvárad Casa Autonoma a Drumurilor de Stat szervezetei. Ezek az organizációk körülbelül három és félmillió lej irányoztak elő az *arad—bánáti állami utak rendbehozatalára*: az összegből kétféle millió lej fog jutni az Aradmegye területén keresztülvezető állami utak rendbehozatalára. A Casa Autonoma a Drumurilor még ez évben megkapja az új államkölcsönt s a közmunkák kiadására is sor kerül rövidesen és pedig alku-egyezmény alapon.

Ezután a svéd utépitési államkölcsön egyes részleteiről kérdeztük meg informátorunkat, aki a következőket mondotta:

— Az a svéd érdekes csoport, amely az utépitési kölcsönre ajánlatot tett az államnak, több svéd érdekelttség alkalmi egyesülése. A kölcsön összege leiben három milliárd 350 millió lej, amelyből a *Stockholms Enskilda Bank* 210 millió lej, a *Societatea Luxemburghesa* pedig egymilliárd 616 millió lej jegyez. A fennmaradó másfél milliárdnyi összeget a legnagyobb svéd vállalkozások egyike: a *Svenska Vagactiebolaget* fedezi, amely a tényleges munkálatokat is vezetni fogja. Ezt a három nagy svéd gazdasági érdekelttséget jelöli meg a svéd társaság gyűjtőneve alatt a folyó év áprilisában létrejött szerződés a kormány és a svédek között. A szerződés természetesen svéd koronában kötötte le az újabb nagy államkölcsönt és a végösszeg 74 millió 440.620 svéd koronában nyert kölcsönös megállapítást. A szerződésben kikötött összeget természetesen nem teljes egészében fordítják az állami utak rendbehozatalára, mivel egymilliárd nyolcszázhetvenegy millió lej minden körülmények között az állami utak tökéletes rendbehozatala után is az állam diszpozíciójára maradna.

— A munkálatok hat egymás után követő évre vannak beosztva — mondotta tovább megyei informátorunk — a kezdeti év a szer-

ződés szerint az 1931-ik, a kölcsönösszeg fizetését havonta kívánja teljesíteni a Svenska Vagactiebolaget. Az állam mindig egy hónappal előbb kapja kézhez a megfelelő részletre felosztott kölcsönösszeget, mint ahogyan azt kiifizetni kényyszerülne.

Amint értesülünk, a kölcsön folyósítását az a körülmény akadályozza, hogy a Romániai Mérnökök Országos Egyesülete az államra nézve rendkívül súlyosnak találja a részletfeltételeket. Az érdekes nemzetközi tranzakció aradi vonatkozásainak megvalósítása is természetesen a kölcsön folyósításának kezdetétől függ.

A Nemzeti Bank nem szavazta meg a Berkovitz-Kifogásolták a szakértők jelentését — Megszavaztatják a hitelezőket is bank kényszeregyezségét

Bucurestiből jelentük: Ma délelőtt kezdődött a tárgyalás a Banca Berkovitz kényszeregyezsége ügyében. A Banca Nationala képviselője, Constantinescu ügyvéd a tárgyalás elhalasztását kérte, mert szerinte a szakértői jelentések nem reálisak és a bank aktívumát nagyobbraak tüntetik fel, mint a való-

Meghosszabbították az angol és német kölcsönöket

Amerikában emelkedik a bankjegyforgalom.

Londonból jelentük: A Federal Reserve Board tegnapi ülésén — mint híriük — elhatározták az angol és német kölcsönök meghosszabbítását. Általában az enyhülés időtarték tartják, hogy nyár közepe óta a Federal Reserve Board a bankje emelkedését, amelyet 20 millió doll. templálnak, ami a pénz tezaurálásána kényszerét jelenti.

— Elutasított csödkérelmet. Néhány hóna, ezelőtt az aradi törvényszék csödbíróságához irrelmet adott be Kriványi Gizella aki a Méne-Magyarádi Cognacgyár ellen a csöd megnyitását kérte 12 ezer lej követelése fejében. Kriványi Gizella a beadvány szerint a gyár tisztviselői volt s elmaradt fizetése képezte követelését a vállalattal szemben. A csödbíróság ma tárgyalta a csödkérelmet és azt mint nem igazolt és kellően indokoltat, elutasította.

ságban van. Istrate Micescu, a bank képviselője tiltakozott a javaslat ellen, amit a törvényszék el is vetett. A Banca Nationala egyébként, amely 31 millió hitelezője a banknak, bejelentette, hogy nem hajlandó megszavazni a bank kényszeregyezségét. Ezután megkezdődött a hitelezők megszavaztatása, amely még nem ért véget.

Zuhant a buza ára ma az aradi piacon

Az aradi exportörök intervenciója a Csehszlovákiába irányuló gabonaexport érdekében — Kétszázhusz lejre esett a buza ára

Általános érdeklődést váltott ki az *Aradi Közlönynek* az a cikke, amelyben arról számoltunk be, hogy a CFR. vezérigazgatósága olyértelmű rendeletet bocsátott ki, amely szerint Csehszlovákiába csak akkor lehet buzárt exportálni, ha a fuvarlevélhez egyuttal hozzácsatolják a cseh hatóságok által kiállított beviteli engedélyt. Megemlítettük, hogy ez a rendelkezés lehetetlenné teszi a Csehszlovákiába irányuló gabonaexportot és már eddig is tetemes károkat okoz az itteni exportöröknek, amennyiben az elindított és a határállomáson leállított vagonok után fekbért kell fizetniük. Beszámoltunk arról is, hogy a rendeletet a CFR. a cseh hatóságok átiratára adta ki.

Az aradi exportörök természetesen már ma akciót indítottak a rendelet visszavonásának érdekében. Arra való tekintettel, hogy a rendelet kiadása a cseh hatóságok közbelépésére történt, táviratokat intéztek csehszlovákiai üzletfeleikhez, hogy azok intervenáljanak az ottani hatóságoknál, hogy ismét életbelépjen a régi rendszer, amely szerint elegendő

volt, ha a fuvarlevelen feltüntették a bevitt engedély számát. Információnk szerint az *intervenció* úgy Kassán, mint Pozsonyban meg is történt s az eredményül is járt. Ma ugyanis Aradon olyan hírek terjedtek el, hogy a fentemlített rendeletet visszavonják és ismét a régi rendszer lép életbe. Az *Aradi Közlöny* munkatársa érdeklődött illetékes helyen, ahonnan azt az információt nyerte, hogy mindaddig a módosító rendelet nem érkezett meg.

A mai gabonapiacon egyébként már mutatkozott az új rendeletnek, valamint annak a körülménynek a hatása, hogy a prémiumkifizetések még mindig nem kezdődtek meg. Addig, amíg az elmat héten a buza métermázsánként 230 lejes áron cserélt gazdát, ma alig érte el a 220 lejes árat és 225 lejes áron alig történt egy-két tranzakció. Ugy a gazdatársadalom, mint az exportörök körében nagy az elkeseredés és általános az a nézet, hogyha rövidesen nem változik meg a helyzet, akkor teljesen megszűnik a gabona-export. Ennek a jelentőségét pedig nem kell külön hangoztatni.

— Aradmegye rektifikált költségvetésével vasárnap utazik Bucurestibe dr. Lázár Cornel. Aradmegye közigazgatási igazgatója. Az átjavított költségvetést a belügyminisztériumban mutatja be jóváhagyás végett.

— A cukorarak leszállítására csak decemberben ad választ a cukorközpont. Bucurestiből jelentük: A cukorgyáraknak ma kellett volna választ adniok a cukorarak leszállítását illetően. Ehelyett ma megjelent a cukorgyárosok küldöttsége az ipar és kereskedelemügyi minisztériumban és bejelentette, hogy a kérdésben csak december 15-ig tudnak választ adni. A bejelentés annál nagyobb feltűnést keltett, mert a termelők már beleegyeztek abba, hogy a répa vagonját 8000 lejért adják.

— Az aradi hetiptac áraf. Tojás 1.80—1.90 lej darabja, sovány liba párja 130—150, kövér liba 360—400, sovány kacsa 80—90, kövér kacsa 130—150, csirke 35—50, tyúk 70—90, tehénturó kg. 8—10, juhturó 32—35, vaj 60—80, tej literje 5—6, tejfel 30—35, kelkáposzta darabja 2—3, bab kg. 7—8, burgonya 2.50—3, hagyma 4—6, fokhagyma 12—14, alma 3—8, káposzta darabja 2—4, paprika öt darab egy lej, szőlő kilója 7—14, körte 3—14 lej. — Élőállatpaic. Marha 12—15, borjú 19—22, disznó 19—23 lej kilója, bárány 600 lej egy pár. — Takarmány. Széna 160—200, lóhere 260—290, szalma 30—40 lej mázsánként. — Gabonapiac. Buza 220—225, árpa 270—290, kukorica 160—250, zab 270—290, rozs 200 lej mázsánként.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszallító kocsikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít:

Éliás Lipót Fia szállító

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 16. Telefon 250 sz.

Alarcos rablótámadás a Moldova-bank pénztárosa ellen

Félmillió lejt raboltak el a pénztárnoktól, akit elkábítottak és egy mély kutba dobolt ember súlyos sérüléseket szenvedett — A hatóságok szerint a pénztáros maga rendezte a rablási játékot

...nából jelentik: Vakmerő rablótámadás történt ma este több álarcos banditákban a nyílt utcán a Moldova Bank pénztárosa ellen, akitől a nála levő félmillió lejű készpénzt elrabolták, majd pedig Mendel Parancic pénztárost egy mély kutba dobolták. A rablók vakmerő tettüknek elkövetésén nyomtalanul eltűntek. A szerencsétlen ember segélykiáltásaira figyelmesek lettek az utcai kőrnyékén sétáló emberek és amikor kiáltások irányába siettek, megdöbbenve hallották, hogy a segélykiáltások a kutból hallatszóak.

...abban azonnal kötelekért rohantak és a nehézségek árán sikerült a már fuldokló embert kihuzni. A pénztárost, aki súlyos sérüléseket szenvedett, azonnal kórházba szállították. A rendőrség természetesen Mendel Parancicot, aki elmondotta, hogy őt egy félmillió lejjel Chisinauba küldték, mielőtt az állomáshoz ért volna.

...na, a sötét utcában több álarcos ember lépett hozzá és csak arra tud visszaemlékezni, hogy esés közben magához tért. Azt mondja, hogy a banditák valószínűleg kloroformmal altatták el és a nála levő pénzt elvéve, a legközelebbi kúthoz vitték, amely körülbelül 8—10 méter mély és abba beledobták. Esés közben magához tért és sikerült megfogózkodnia egy csomó, a vízből kiálló sűrű növényzetben.

A bankpénztáros vallomásaival szemben a nyomozó hatóságoknak az a gyanújuk, hogy ez az egész rablási kísérlet és kutbadobási jelenet csak tettetés és ezt azért rendezte meg, hogy a félmillió lejen azután cinkostársaival együtt megosztozhasson. A rendőrség e feltevését arra alapozza, hogy teljesen lehetetlen, hogy a nyílt, forgalmas utcán megtámadták volna, mert ezt a járőreket okvetlenül észrevették volna. Így tehát a rablógyilkossági kísérlet valószínűtlennek látszik. Az érdekes ügyben erélyes nyomozás indult meg.

Kártérítési per Csermő község ellen

Az agrártörvény epilógusa.

Csermő község ellen érdekes keresetet adott be Gruber Ferencné csermői lakos. A peres nő nagyobb földterületet adott bérebe az Aradi Fatermelő vállalatnak azzal a megállapodással, hogy a szerződés lejártá után a fatermelő által a területen emelt épületek is Gruberné tulajdonába mennek át. A szerződés lejártá után az agrártörvény életbeléptetése alkalmával a szőbanforgó földterületet kisajátították és az azon lévő épületek a község birtokába jutottak. Mivel ezeknek értékét Csermő község előjárósága nem volt hajlandó megtéríteni a telek volt tulajdonosának, Gruberné keresetet adott be az aradi törvényszékhez, amelyben kérte, hogy a nagyértékű épületek ellenértékét Csermő község térítse meg részére. A törvényszék az érdekes ügyben elrendelte a bizonyítás kiegészítését.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN

felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Let vastagabb betűvel 8, illetve 10 Let. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Let. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszhatóval ellátott kérdésszövegre válaszolunk. Ajánlatok jelzés levelek továbbítására megfellelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DEUTÁN 8 ÓRAIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.

EGY főzni tudó mindenest elsejére vagy 15-ikére felvétetik Radnai-ut 37. 8648

Stenodactylographin

deutsch—ungarisch, offeriert sich. Adressen ersuche unter „Selbstständig“ in die Administration des Aradi Közlöny. 3657

Allás nélküli r. kath. tanítónőt

kérek pusztán nevelkedő 8 éves fiam mellé, aki szeretettel, türelemmel és megfelelő eréllyel öt elemiiskolai tanulmányában önállóan oktathá. Allás elfoglalása december 1-ig esedékes. Jelentkező levelét az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 3645

LAKÁS.

KÜLÖNBEJARATU szoba keresetetik. Cimeket „DISZKRET“ jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába.

KÜLÖNBEJARATU elegánsan butorozott 1 vagy 2 szobás lakás: kérések azonnalra. — Fürdőszobás eonyben. Cimeket „Pontos fizető“ jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérék. 400

MODERN kétszobás lakás — teljes eomforttal — volt Erisóbet-keruton azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KÜLÖNBEJARATU csinosan butorozott 1 vagy 2 szobás lakást keresek azonnalra. a központban. — Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérék. 400

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KÉTSZOBA, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

FOTELEKET, egy ovális kis salonasztalt, íróasztalt, jóállapotban levőket megvételre keresek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérék leadni. 250

JÓKARBAN levő nagy ebédlőszőnyeget keresek megvételre. Cimeket „Készpenz“ jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérék.

GYARI ÉS PERZSASZONYEGEK, férfi és női bundák és bundabélések, szőrmadarabok, Berger-fotelek, ebédlő, náló, szalonberendezések, ezüsttárgyak, dísztárgyak, kocsz- és takályhák, íróasztalok, széklonok, előszobafal, ebédlő asztal és székek, zongoraszék, antik órák, ékszerrek, intarziás és aranyozott consol tükörök, fali vitrinek, festmények, mosdó servise, étkező servise, vaságyak, falitájak, girandok, függönyök storeok, kezimunkák stb. stb. igen előnyös árban.

SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

Modern és szolid butorok, kárpitos-árak részleteire is legolcsóbban

Deposit: Str Moise Nicobara 9-II

UJ ÜZLETBRENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., ház mesternél.

SÜRGŐSEN KERESK megbizóim részére 3 ajtos díó vagy mahagóni tükros szekrényt, keleti és helyben készített perzsaszőnyeget, ezüst tárgyakat, sekreteteket, komódokat, függönyöket, szőrmebundákat, vitrineket, könyvszekrényeket, dísztárgyakat, márkás percellonokat. — Kivánatra házhoz is megyek. SALGONE bizományi üzlete, Strada Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

KITÜNO, jókarban levő 2 Híres vasbordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

ÜZLETEK.

FÖTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben azonnalra kiadó.

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KÜLÖNFÉLTÉK.

ELADÓK: ágybetét, könyvszekrény, íróasztal, esetleg komplett férfitiszoba, kifogásalan háló új matracokkal. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Elsőrendű házikoszt

libasirral készített, olcsón kapható, volt Salacz-u, 6., földszint 3.

Helyi és vidéki költözködések megbizhatóan és olcsón eszközöl

Klein Sándor

szállítási vállalata. Str. Colonel Pirci (v. Vörösmarty-ucca) 3. szám.

HIRDESSEN

a 46 éve lonnálló „Aradi Közlöny“-ben!

HUNGARIA

Nagyszálló

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Távi. cími „HUNGARIOTEL“.